

For Hjemmet.

Et Tidsskrift for nyttig og underholdende Læsning.

3die Aarg.

31te Mai 1872.

10de Hefte.

Præstegaarden i Garzen.

(Efter det Lydske.)

(Fortsættelse.)

Lilli græd, — denne Velgjerning blev nu ofte skjænket hende; men forresten var hun stille og indesluttet. Hvor langt heller havde Forældrene seet, at hun havde klaget og var kommen til dem for at erholde Trøst. Stum og sørgmodig vandrede hun sin Vej, den stakkels Pige. Hun havde ikke erkjædt sine Hølelser som Sund, kun havde endnu aldrig alvorlig kjæmpet for Herren om at blive befriet fra sin Lidenskab. Om Wallerberg havde søget sin Trostfald mod hende, vilde hun alligevel holde sit Ord; alle hendes Hjertes Tanker tilhørte ham og skulde evig tilhøre ham. O, den døde Trostfald, som træder de nærmeste og helligste Pligter under Fødder!

Et Lydspunkt i denne sørgelige Tid vare de Breve fra Henriik og Marie, som ankom i Slutningen af Januar og foraarssagede stor Glæde. Efter en særdeles heldig Rejse over

Triest, Alexandria, Kairo, Suez og Madras vare de den 20de December ankomne til Kalkutta, hvor flere Venner, ukendte og dog bekjendte, som vare underrettede om deres Ankomst, havde modtaget dem med Hjertelighed. Herfra, hvor de hvilede ud i nogle Dage, inden de fortsatte Rejsen til sit egentlige Bestemmelsessted i det Indre af Landet, vare Brevene til Hjemmet skrevne. De bare saa umiskjendeligt Præg af Hvile i Gud, trods al hdre Uro, af en salig Tro og en fast Tillid, som uravendnt har sættet sit Blis paa et Maal, at Forældrene ikke kunde ængstes for disse Børn, de vare vel bjergede.

Paa Lilli vinkede disse Efterretninger som Vindpustet paa Flammen; et Diablt flammer den klart op for derpaa at brænde saa meget daarligere, om ikke ganske at udslukkes. Ved Læsningen af disse Breve

viste hun for første Gang Interesse for Noget; allerede glædede Forældrene sig og haabede nu at have et Punkt, hvor de kunde begynde at søge at føre hende tilbage til Livet, men, forfængelige Drøm! Lilli sank strax igjen tilbage til sin sædvanlige Lethargi, hvori hun glemte Alt omkring sig og kun levede i sin Drømmeverden. Vaaren kom igjen i al sin Pragt. Jorden dækkede sit Bort, og Gud smykkede det med alle de tusinde smaa Blomster, paa hvis Blade Han med hvidt, rødt og blaat Blæk har skrevet de Ord: "Jeg har dig kjær, du Menneskebarn!" men Blomsterne vare næsten forundrede. I saa mange Aar var deres Fremspiren i Skov og Have bleven hjulpet med stor Glæde i Burgdorf; iaar gif man kold og udeltagende forbi dem, og hvis ikke Præstefonen imellem her og der havde plukket en Blomst, saa vilde de have blomstret og igjen visnet ganske upaaagtete. Solstraalerne havde ellers kunnet bekimre saa mange glæde Ansigter, iaar var det saa ganske anderledes. De stinnede over Haven og tittede ind mellem de tætte Buske; vare de da ganske alene, var intet fjært Menneskeansigt at opdage? I den tætte Løvhytte sad Lilli, hvis syge Hjerte al Epiren og Blomstren omkring hende gjorde ligesaa ondt, som Solstraalerne smertede hendes taarefuldte Dine. Hvorledes var det muligt, at Træerne igjen kunde skyde friske Spirer, at Blomsterne paany kunde blomstre, da Alt i hende var dødt og stivt, og ingen Sol mere opløste hendes dunkle Liv? Vilde ikke en vedvarende Høst, en kold, isnende Vinter været en mere pas-

sende Omgivelse for hende? Hun stillede sig paa det Sted, hvor han havde staaet, da han talte saa kjærlige Ord til hende; der, paa det samme Sted, havde han staaet, den samme Sol havde skinnet ned paa dem, som nu belyste hendes blege Ansigt. En Vinranke streifede hendes Kind, — hun for sammen; ganske saaledes havde ogsaa dengang en Ranke berørt hendes Kind, o, det havde maaske været den samme, og hans Haand havde dengang skudt den tilside; Alt var som forrige Aar — og dog saa ganske anderledes. "Alt kommer igjen", hviskede hun sagte, "men han kommer ikke igjen."

Saaledes vedblev Lilli at nære sin Sørgmodighed og befordre sin Sygelighed. Forældrene besluttede for en Tid at sende hende til Ferdinand og Margareth; de vidste hende der i gode Hænder, og hun vilde da tillige være borte fra alle de Steder, som stadi, gjenfaldte det Forbigaaenge i hendes Erindring. Vægen frygtede ganske alvorlig for, at Lillis Melankoli og Lungstid maaske kunde ende med Bauwid. Han optog Underretningen om sin Reise til Steinfeld temmelig ligegyldig, viste hverken Glæde over at skulle gjense sine Plejefødsende eller Bedrøvelse over at forlade Forældrene.

I Præstegaarden i Steinfeld var det uroligere, end det havde været i den sidste Tid i Burgdorf; og den Fred, som man saa gjerne vilde se raade i en Præstegaard, havde endnu ikke her fundet sit blivende Sted. Vel havde den sin Bo ig i Ferdinands og Margareths Hjertes; do frygtede Margareth undertiden, a

den ogsaa skulde fly fra hende; thi Hestighedens og Vredens Volger syntes ofte at ville bortstjælle den; da foldede hun sine Hænder og bad et hende saa fjært Vers, som allerede ofte havde kaldet Freden tilbage til hendes Hjerte.

Alt, gjør mig engang tro og stille!
 Alt følge Dig enfoldelig!
 Alene Din fuldkomne Villie
 Min Villie skal hengive sig.
 Lad mig ei mer for mig begjære,
 End at alene jeg maa være
 Dit store Navn til Lov og Pris,
 Lad det mit Vemærke blive;
 Jeg vil mig her paany forskrive
 At være Din; mig Hjælp bevis!

Spvad var det da, som forarsagede den unge Præstefone Smerte og Uro? Den inderste Grund var hendes eget Hjerte, den Bedrøvelse, hun følte ojer den endnu redhængende Synd, som hun stadig maatte kæmpe mod. Denne Synd blev imidlertid ofte fremkaldt ved en slem Kvinde, som Margareth nu kaldte Moder, og som hun bestræbte sig for at vise barnlig Kjærlighed og Ærbødighed. Det er mærkværdigt, hvor mange forskellige Kvinder, der findes i Verden; der gives saadanne, som udfinde den slette Side, og saadanne, som udfinde den gode Side ved enhver Ting; de Første se paa et snehvidt Gebandt Pletter, som muligens engang kunne komme, de Sidste finde ved en død Hund, der er nærved at gaa i Forraadnelse, idetmindste dens glindsende hvide Tænder at rose; de Første se Stof til Klage og Jamren i enhver Glæde, de Sidste finde Grund til Glæde i enhver Smerte; de Første drøppe Malurt i enhver Honningstruffe, de Sidste gyde Balsom i ethvert Saar;

de Første blive altid stødte og tage enhver Ting ilde op, de Sidste søge i enhver slet Handling at finde en god Hensigt og tilgive enhver Fornærmelse; de Første ligne en mørk Sky, som truende staar over vore Hoveder og ikke udgyder velsignende Regn, men fordærvende Hagel; de Sidste ligne en Maidag, da Alt stræber op ad for at grønnes og blomstre til Alles Glæde. Den gamle Fru Gendenberg tilhørte det første Slags Kvinder; Margareth stræbte alvorlig efter at ligne de Sidste, og hendes Stræben blev ikke uden Velsignelse.

Den stakkels, gamle Frue havde sat sig i Hovedet, at hendes Børn lidt efter lidt vilde puffe hende tilside og behandle hende som et værdiløst, gammelt Hægeraad, og dog ansaa hun sig som Husetts Herseende, der kun taalte dem, som saaledes efter hendes Mening havde trængt sig ind. Hendes Søns Hustru vilde herse over hende og behandle hende slet, det var hun forud vis paa; derfor havde hun rustet sig med Fordomme mod hende, derfor vilde hun selv staa paa sin Ret og vise, at hun ikke saa let lod sig undertrykke. Idet hun gik ud fra denne Mening, saa hun Alt, som skede omkring hende, ligesom gjennem et sort Glas; det kunde nu se hvidt, blaat, grønt eller rosenfarvet ud, for hende viste Alt sig i et sort Lys.

Margareth havde ikke været mange Dage i Huset, før hun kjendte sin Svigermoders Karakter; og hun maatte næsten undre sig over, hvorledes denne egenlig udannede Kone kunde vise et sandt Geni i den Kunst at sugé Gift af enhver Blomst og tillægge selv den bedste Handling en

flet Hensigt. Bragte Margareth hende om Morgenens Kaffe paa Sengen, saa var det, fordi hun ikke ønskede, at Svigermoderen skulde drikke sammen med dem; bad Margareth hende staa op og drikke Kaffe i Selskab med dem, saa mente hun, det var dog haardt for en gammel Kone paa sine gamle Dage at maatte finde sig i en ny Husorden og at maatte staa tidlig op. Spurgte Margareth hende tilraads om Noget i Husholdningen, saa fik hun Sukpiller til Svar, hun vidste dog vist Alt meget bedre; spurgte hun ikke, saa sølte hun sig meget fornærmet og mente, det var dog frækfende for hende endnu, medens hun levede, at se Alt i sit eget Hus indrettet ganske anderledes, end hun havde været vant til.

«Hvad kan gjøre en ung Kone Livet i Hjemmet tungere end en saadan slem Svigermoder, som bestandig agter paa og udlegger alle Handlinger til det Væste og stadig ligger paa Lur for at passe paa, at man ikke træder alle hendes virkelige eller indbildte Retligheder for nær? Ja, tung gjorde hun vel Margareths Vei, men fast og uden Vaklen vandrede denne videre. Hun havde fra Begyndelsen af foresat sig at give efter for Moderen i alle Stykker, som ikke stred imod Guds Bud eller ikke kunde bringe hendes Mands hellige Embede i slet Omtale, at efterkomme alle hendes Ønsker, forsaavidt Livet i et kristeligt Præstehus tillod det. Her var Grændsen; gif Moderens Fordringer videre, vilde hun i Guds Kraft siige et bestemt «Nei» eller, hvor det var hendes Mands Sag, overlade det til ham; med denne ene Undtagelse skulde ingen personlig Fornærmelse, ingen Anmas-

felse eller Herstøjge fra Moderens Side saare hende, hun vilde give efter i alle tilladte Ting, overvinde hende med Kjærlighed.

Dette var Margareths Forsætter, og fordi hun ikke vilde følge dem ved egen Kraft, vare de ikke fattede forgjæves. Hun lod sig ikke saare af Moderens Stiklerier; ingen Fortrydelse fik Indpas i hendes Sjæl; ti Gange afviist kom hun den ellefte Gang igjen, ja naar Svigermoderen havde svaret hende ret stngt, var det ordentlig en Trang for hende ved et eller andet Kjærlighedsbevis at vise, at hun ikke var stødt eller fornærmet.

Det var Ferdinands Moder! Det var en af Gud-dyrefjebt Sjæl! Dette var Grunden til, at Margareth elskede den stakkels, gamle Kone; og hvorledes Kjærligheden gjør sterk, kan kun den vide, som har erfaret det. At give den, som man hader, et godt Ord eller tjene ham er Selvbedpine; at opofre Alt for den, man elsker, at taale Alt af ham er Glæde og Salighed. I Margareths Hjerte havde Kjærligheden opslaaet sin Throne og raadede derinde, og naar den undertiden vilde slappes, drak hun ny Kraft af den evige Kjærligheds Kilde.

Ferdinand saa ret vel Forholdet mellem Svigermoder og Svigerdatter; men han saa ikke, hvor hans Husfru ofte led derved. Der gives mange Mennesker, som vel kunne lide og opofre Noget for en Anden, men denne Anden maa da ogsaa kjende Offeret, se de skjulte Taarer, for at han ret kan forstaa at vurdere Svørelsen af deres Kjærlighed. Saaledes var ikke Margareth. Ferdinands skulde ikke se, hvor dybt hans

Moder's Opførsel smertede hende, derfor vilde hun saa ofte ikke forstaa hendes Stiklerier eller gav saa trofaldige Svar derpaa, at Moderen mente, hun maatte næste Gang sige hende det tydeligere, og Ferdinand undrede sig over, at hans ellers saa kloge Hustru ikke syntes at forstaa mange Betydninger. Han følte sig imidlertid fornærmet paa sin Hustrus Vegne, og han bad engang sin Moder temmelig bestemt, om end erbeddig, at hun vilde omgaaes hans Hustru paa en anden Maade, da han ikke kunde taale at se hende saaledes behandlet.

Skvad vanded han dermed? Moderen uddrød i Taarer, frygtelige Klager og Lamenteren: hun blev ikke her behandlet som Moder, men som en Tjenestefige, der maatte rette sig efter ethvert Lune; aldrig havde hun tænkt at skulle opleve Saadant hos sine egne Børn; men det vilde vel snart komme saa vidt, at hun maatte ud og fortjene sit Brød med sine Hænders Arbeide. Hun saa, at man lagde an paa at faa hende ud af Huset; hvis hendes salige Mand vidste det, vilde han vende sig i sin Grav o. s. v.

Ferdinand var ganske forstræffet over disse Beskyldninger; han vilde tale fornuftigt med hende; men hun overdøvede ham med Samren og Klagen og lod ham ikke komme til orde. Han havde intet Andet at gjøre end høist fortredelig og ophidsset at gaa ind i sit eget Værelse.

Her lagde snart ey blød Haand sig paa hans Skuldre, og en blid Stemme sagde:

"Ferdinand, hvorfor gjorde du det?"

"O, Margareth, tror du da, at

fordi du Intet siger, jeg baade er døv og blind og ikke ved Noget om, hvorledes det gaar til i Huset?"

"Det vilde være Løgn at negte", svarede Margareth, "at det nu gaar ret daarligt; men det vil blive bedre al Begyndelse er vanskelig. Der kan maaste ligge mere Skyld hos mig, end jeg ved og tænker; thi jeg kjenner endnu saa lidet Moder's Egenheder og Vaner, at jeg vist ofte støder og saarer hende uden at vide det. Jeg haaber, det skal gaa bedre, naar jeg lærer hende mere at kjende."

"Kjære Margare:h", sagde Ferdinand rørt, "du er som en Engel, og just fordi du bærer Alt saa stille, maa jeg sørge for dig og forbære dig."

"Tag kun Engelen til dig igjen, Ferdinand. Forret ikke Djæveltjeneste mod mig; tro mig, Djævelen tilhvister mig undertiden noget Lignende, naar jeg ret har overvundet mig selv. Sjør ikke du det. Men sig mig, tror du, at dine Bebreidelser ville nytte Noget?"

"Ja vist", svarede Ferdinand, "hun vil idetmindste se, at hun ikke ganske kan gjøre, som hun vil, og at vi ikke ville rette os efter alle hendes Luner."

"Det ser hun allerede af mange andre Ting; hvor jeg maa staa ligeoverfor hende; at Tjenerne om Søndagen kun udrette det nødvendigeste Arbeide, at de aldrig faa gaa til Dands, at vi om Søndagen ikke have Selskab og meget Andet er slet ikke efter hendes Sind, og dog maa det overholdes. Men tror du nu, at dine Ord have gavnet din Moder's Sjæl? Men det, Ferdinand, maa jo nu være vort eneste Formaal."

Ferdinand slog beskjæmmet Dinene

ned. Hun havde kun tænkt paa No-
lighed i Huset og Fred for sin Hustru;
men hendes Tanker stige høiere; hun
længtes ikke saa meget efter Lettelse
i sin Stilling, efter Befrielse fra det
haarde Lag, men traagtede efter at
se Moderens Sjæl forløst fra Syn-
dens Trældom.

"Du maa kun", vedblev hun mildt,
"altid betragte Moder som syg, da
vil du kunne have Medlidenhed og
Taalmodighed med hende. Sjæle-
sygdomme ere dog vist til større
Pine end de legemlige Sygdomme;
Moder lider selv langt mere end
hendes Omgivelser ved sin Trætte-
færhed og Mistro. Naar Menne-
skene blive gamle, blive deres Legemer
strøbelige og affældige, men ogsaa
deres Sjæl, naar den ikke er helbre-
det af den store Sjælelæge, bliver
sygeligere med Alder. Hvis Moder
var legemlig syg, hvilken Taalmodig-
hed vilde du ikke da have med hende,
hvorledes vilde du da ikke bære og
pleie hende! Lad os nu have sam-
me Barmhertighed med hendes Sjæl
og yde den samme taalmodige Pleie."

"Kjære Barn", sagde Ferdinand,
"men det er dog noget Andet med
Synden, som vi selv frivillig have
overgivet os til, og som der er givet
os et Middel til at befri os fra,
end med en legemlig Sygdom, som
vi hverken have givet os selv eller
selv kunne befri os fra."

"Ja, Ferdinand, deri har du Ret,
det er vistnok noget Andet, og jeg
vilde ikke dermed se Nogen en Sove-
pude til hans Synd; men jeg tænkte
paa gamle Folk, isærdeleshed paa din
Moder, som maatte Ingen nogen-
sinde har sagt, at Synden er hendes
værste Fiende, og som aldrig har
lært at kjende Middelet til at blive

fri for dens Herredømme, som maa-
ste ikke engang ved, at ogsaa hun er
kaldet til Guds Børns herlige Fri-
hed.

Naar En længe har vansmægtet i
Trældom, glemmer han tilsidst, at
der gives noget Andet for ham;
hans Dø er blevet saa dunkelt, at
det ikke mere ser de Lænker, hvor-
med han er bunden. Lad os derfor
omgaaes varsomt med Moder og
søge at vinde hende ved Kjærlighed;
i bedste Fald kan du ved haarde
Ord forandre hendes ydre Opførsel,
skjønt jeg frygter for, hun da vil
anse sig for en Martyr og anklage
os som Thranner for Menigheden;
men hendes Hjerte kunne vi kun
vinde ved Kjærlighed, og Hjertet er
det jo, vi maa have."

Ferdinand rakte sin Hustru Haan-
den, og nu havde de sluttet et nyt
Forbund med hinanden, nemlig det,
at vinde deres Moders Sjæl for
Herren; i Matth. 18. 19. staar et
deiligt Ord derom; vor Herre Jesus
siger: "Derfor to af Eder blive
enige paa Jorden om, hvad for en
Sag det er, at de ville bede, skal
det vederfares dem af min Fader,
som er i Himlene."

Margareth havde ikke haft Uret,
da hun frygtede for, at hendes Svi-
germoder ikke vilde bringe dem i
noget godt Nytte i Menigheden; hun
gjorde det ikke i nogen ond Hensigt.
Nei, hvis Nogen havde villet tale
ilde til hende om de unge Præste-
folk, vilde hun have forsvaret sine
Børn til det Yderste; men nu stod
hun saa alene, havde Ingen, som
hun ret kunde tale med, og hun havde
dog været vant til at udtale sig for
saa Mange. Hun havde engang i
en god Time klaget til Margareth

over Ferdinand, at han ofte var saa barsk og heftig; denne havde med saadan Blidhed, men bestemt forsvaret sin elskede Ægtefælle, at hun ei oftere havde Lyst til at bringe denne Samtale paa Tapetet; hun havde engang klaget til Ferdinand over, at Margareth egentlig slet ikke forstod sig paa Husholdningen, der gik alfor meget til, men han havde til sin Moders Forsværelse raabt paa Margareth, sagt hende, hvad der var Tale om og spøgende opfordret hende til at forsvare sig, hvilket hun ogsaa gjorde i en livlig, spøgelsesfuld Maade. Moderen indsaa, at hun her i Huset vanskelig vilde finde Medsympati eller Næring for sin Sladde-lyst.

Overhovedet fandt hun sig mindre vel i Hjemmet. Der havde været Dage, da Luften havde været saa lummer, at Ingen ret havde kunnet aande frit, da de unge Præstefolk stadig havde følt sig iagttagne med Mistro, da de nøie havde maattet vaage over sine Ord og Miner, fordi de vidste, at de bleve vogtede paa. Der er Intet pinligere, end naar man maa veie og prøve hver Gebærde, hvert Ord ti Gange, inden man udtaler det. Denne Tingenes Tilstand var dog nu næsten forsvunden; den gamle Fru saa, at man ikke agtede paa hendes Stiklerier, ikke bemærkede hendes sure Miner, og at hendes bidende Ord ikke mere saltede Maden for Nogen, derfor søgte hun udenfor Huset, hvad hun ikke fandt her.

Hun havde Veninder, en hel Mængde i Omegnen og mindst et halvt Dussin i selve Landsbyen; Damer, som efter sin Stand tilhørte Landsbyens Honoratiøser og vare

vante til saa ofte som muligt at komme sammen til Kaffe i Præstegaarden og da lade sine Tunger løbe om Næstens Feil og Mangler. Det var naturligt, at alle disse ikke betragtede de unge Præstefolk med meget gunstige Blikke. Der var nu ingen Rhombre- og Whistpartier i Præstegaarden; naar de kom, bleve de venlig modtagne, Kaffeene var ligesaa stærk og Fløden ligesaa god som tidligere, men desuagtet vilde den ikke smage Nogen nær saa godt som før. Det kom af, at den unge Præstekones Nærværelse paalagde dem en vis Tvang; der kunde ikke saa let komme saadanne Samtaler igang som tidligere, der var en anden Mand i Huset, og det var dem ubehageligt. Derfor var det naturligt, at den gamle Fru Gendenberg hellere gik til sine Veninder, end saa dem hos sig. Der vare de igjen ganske ugenerte; snart kom man til at tale om den unge Fru, og at hun havde et meget "fornemt" Væsen; et Ord tog det andet, og uden at have nogen ond Hensigt dermed, udmalede den gamle Fru Gendenberg sit nuværende sørgelige Liv, der var saa ganske anderledes end tidligere; under alle disse Klager forekom hendes indbildte Lidelser hende mere og mere som virkelige, indtil hun tilsidst ganske betragtede sig som en uskyldig lidende Martyr, og hendes Person straalende i klar Glæde, medens de unge Præstefolks Billede bedækkedes med dybere og dybere Skygger.

Snart erfarede Margareth noget om den Sladder, der var i Omløb om hende og hendes Mand, og hun vidste, at hun maatte søge dens Oprindelse blandt sine Nærmeste. O, hvor ondt gjorde det herde, ikke

for hendes, men for Guds Skyld. De havde stræbt som rette Præstefolk at føre en Wandel efter Guds Ord for ogsaa ved sit Levnet at berede Ordet Indgang. Nu var det gaaet saa ganske anderledes, end hun nogenstinde havde tænkt. Men allerede engang tidligere havde Gud tilintetgjort hendes tilshneladende helligste Ønsker, havde vist hende hendes derunder skjulte Egensjærlighed; denne Erfaring satte Margareth nu istand til at modtage Korset som fra Guds Haand. Hun vilde rolig vandre sin Vej som for Guds Vine og stole paa Ham, som vist vilde vide at redde sin Værelse og at vogte sine Tjeneres.

Ferdinand omfattede sit Embede med Varme og Nidkjærlighed. Han kjendte allerede sin Menighed; han kom ikke ganske som en Fremmed til den, han kjendte mange af dens Brøst og Mangler; men ofte nok stod han derved i en vanskelig Stilling. Han kunde ikke skjule for sig selv, at mange Under, hvoraf Menigheden led, vare fremkomne ved hans Faders Utrofast og Magelighed og hans Moders verdslige Levnet. Han vilde være en tro Hyrde, han maatte straffe og formaner; men han kunde vanskelig gjøre det uden idetmindste indirekte at saare Pieteten mod sine Forældre og ofte, naar han vilde affæste en eller anden Usik, maatte han høre, at hans Fader havde bifaldt det. Da kom ofte Pligterne mod hans himmelske og jordiske Fader i stærk Kollision; men den første vandt Seir.

Nu kunde det ikke slaa fejl, at den unge Pastors alvorlige Prædikener, der vare saa ganske anderledes end hans Faders tørre Foredrag, maatte

gjøre Indtryk paa mangt et Hjerte; men hvor den gode Sæd spirer, voger ogsaa Ukrud, og Ukruddet voger hurtigere end Hveden. Steinfeld var ingen liden Landsby, men allerede en Flekke og stod langt mere i Forbindelse med Landeveie og Jernbaner end Burgdorf. Det havde en Postmester, en Amtmand, en Fabrik med Bestyrer og Ophjæmsmænd, saa det var langt mere kultiveret end de omkringliggende Landsbyer, hvilken Kultur ogsaa viste sig deri, at Bønderne mere og mere aflagde sin vakre, gamle Nationaldragt. Kun de gamle Bøndekoner bære endnu den korte, foldede, uldne Kjole med den brede Bord af Rattun og den lille korte, spidse Hue med de lange Silkebaand, der hang ned over Kjolen; istedet derfor saa man nu moderne Hatte af alle mulige Slags, som oftest prydede med store, affstikkende Blomster. Den gamle Præstefone havde opmuntret denne Forandring meget; hun saa ikke, at disse Folk med den gamle Dragt tillige ofte aflagde sit gamle, hæderlige Væsen, sin gamle Arbeidsjomhed, Restfæstighed og Trofast. Saaledes var der en løs Forbund i Steinfeld, som villig optog ethvert Indtryk; Bønder af den gamle Art ere mistroiske mod alt Nytt og seige til at antage det; men have de engang grebet det, have de det ogsaa helt og slippe det ikke saa let. Et Bevis herfor er, at vore Bønder i det Hele taget med mere Trofast have bevaret den fra Fædrene nedarbejdede Kristendom end Byboerne.

Det var derfor intet Under, at Ferdinand snart havde fuld Kirke; hos Mange blev det Mode at gaa i Kirke, og Nogle bleve ogsaa alvorlig grebne af Guds Ord; men hvor

en Bæffelse finder Sted, findes gjerne ogsaa et Brængebillede deraf. Saaledes gaves der ogsaa her Personer, især Kvinder, som nu pludselig vilde erhverve sig Ny for Gudsfrygtighed. De havde Lidet eller Intet at bestille, derfor vandrede de saa ofte som muligt til Præstegaarden; de vilde ved Omgang med saa gudsfrygtige Mennesker skaffe sig et nyt Hellighedsstin og ved stedse nye, gode Gjerninger kjøbe sig aaben Afgang til Himmelen og — til Præstegaarden. De havde af deres unge Pastors Mund hørt alvorlige Ord om "Bød" og "Tro", og nu anvendte de altid det Første paa sine Naboer og det Andet paa sig selv. Tillige vidste de at fortælle meget Godt om sig selv og meget Ondt om sin Næste; naturligvis det Første gaanske ubevidst og det Andet ene og alene i den bedste Hensigt.

Den sande Kristendom er noget herligt, naar den har opslaaet sin Throne i et Menneskes inderste Hjerte og nu i Kjærlighed, Tro og Idmyghed styrer al hans Sjælen og Læden; naar man træffer et Menneske, som taler om Herren, fordi han tror, og ikke tror, fordi han taler, da ønsker man blot at kunne sidde stille, lytte til hans Ord og bevare dem i sit Hjerte; og naar man ser et Menneske vandre som en Kristen, stille og uden Ord, da ønsker man at kunne gribe hans Haand og bede: "Tag mig med; før mig til den Kilde, hvoraf du øser din Kraft, og lad mig ogsaa drikke deraf." Kun Kristus selv er endnu herligere end en Kristen, ligesom Solen er herligere end Dugdraaben paa Marken; — men hvad kan være yndigere end Solens Billede i Dugdraaben.

Men jo skjønnere den sande Kristendom er, desto skrækkeligere er dens Brængebillede. O, disse Mennesker, der klage saa meget for Andre over sine Synder, at de ikke saa Tid til at begræde dem for Gud i Lonksammeret! Disse Mennesker, som føre Ordet Kjærlighed i Munden og ikke kunne bære sine Medmenneskers Feil; som ere beredte til de største Offere for Guds Rige, men ikke stille og i Løndom kunne ofre Gud et eneste Dasse; som med nedslagne Dine tale om Idmyghed og dog neppe ville se paa den, som ikke tror, at de gjøre alle Ting allerbedst! Være de Kristi Billede? Nei, aldeles ikke.

Det var vanskeligt for Ferdinand og Margareth at bære over med disse Mennesker og byde dem velkommen i sit Hus. De vilde ikke støde Noget tilbage, af den smudsfuge Skalkunde jo maaste engang fremkomme en god Kjærne. De vilde vel have Samkvem med dem; men disse Mennesker strebte deraf at gjøre et Kammeratskab. Der kom just Hovedet for disse Husplager, en gammel Dame, gaende henimod Præstegaarden. Gøndenbergs sad i Forstuen og modtog hende der; ofte maatte rigtignok Ferdinand føre hende ind i sit Studereværelse, naar hun kom for at tale om aandelige Unliggender, men hun for at lytte til hendes Tales Strøm, da hun lidet trængte til selv at høre.

"I dag traf hun frem af sin Sympose et Linned, som hun selv havde syet.

"Se her; jeg har siddet oppe og syet hele Natten; men hvad gjør man ikke for Herrens Skyld; ja, ja, Kjærligheden gjør stærk. Det skal være til den stakkels Madame Kling;

thi tænkt dem kun, det stakkels Væsen har blot et eneste, da er det vel Kristeligt at hjælpe, ikke sandt?

Hun ventede diensynlig Svar, hvorfor Ferdinand mumlede et kort: "Ja vist", medens Margareth ikke kunde lade være at spørge:

"Men hvorfor viser De os det først? Madame Kling bor jo ved Siden af Dem, det havde dog været mere lige til at give hende det strag."

"Min fjære Frue", sagde den gamle Dame belærende, "De er endnu noget ung og vist ogsaa meget ung i Kristendommen. Ved De ikke, at der staar skrevet: "Fader saa Eders Lys skinne for Menneskene, at de kunne se Eders gode Gjerninger og prise Eders Fader i Himmelen?" Ikke for at høste Ros for mig selv, viser jeg Dem mine sidste Nætters møjommelige Arbeide, men alene til Guds Ære, som Præsten jo ogsaa sagde saa vakkert i den sidste Prædiken; hvilken deilig Prædiken det var; jeg græd to Lommeforklæder ganske vaade, og hvor godt fik De ikke sagt Amtmandinden, hvorhen hendes verdslige Levnet tilsidst vil føre hende."

"Jeg har slet ikke specielt sagt eller villet sige Amtmandinden Noget", svarede Ferdinand, "men jeg ønsker helst, at Enhver skal anse Prædikenen som holdt for sig og anvende den paa sit eget Hjerte."

"Ja, ja, Hr. Pastor", svarede Damen, "det siger jeg ogsaa altid; Ens eget Hjerte, det er Hovedsagen. Jeg var ogsaa ganske rørt og opbygget, da De talte om den Tro, som kommer fra Hjertet; ikke sandt, Frue", henvendte hun til Margareth, "De har dog ogsaa altid den herlige, sande og stærke Tro?"

Margareth rødmede. "Nei, det frygter jeg for, jeg ikke har", sagde hun raskt og forlod dem, idet hun ubarmhertig overlod sin Mand alene den videre Underholdning.

"Nu, hun er endnu ung", sagde den fromme Dame til Ferdinand, idet hun medlidende saa efter Margareth, "man maa ikke dømme hende for strengt; hvad der ikke er, kan blive."

"Jeg forsikrer Dem", svarede Ferdinand noget barskt, "De og jeg tilfammentagne have ikke i vore bedste Timer saa megen Tro som min Husfru i sine sletteste."

Dette var dog for drøit for Damen; hun maatte overveie Middel og Maade til at kunne bibringe Præsten et ret Begreb om hende; thi det syntes hende klart, at han miskjendte hende. Derfor sagde hun hurtigt Farvel, og Ferdinand, som igjen kunde aande friere, ilede for at opsoge Margareth, hvem han fandt i Kjøkkenet.

"O, Ferdinand", udbrød hun, da hun saa ham, "jeg kan ikke udstaa disse Mennesker. Saadanne, som din Moders Veninder, ere mig mange Gange fjærere; de sige En dog idetmindste aabent sin Mening."

"Det gjør Frøken Sekt ogsaa. Det er virkelig hendes Mening, at hun er bedre end andre Mennesker."

"Gud bevare os for saadan Hovmod", udbrød Margareth ivrig.

"Jeg frygter for", sagde Ferdinand alvorlig, "at dit Udraab har selv Noget i sig af: "Jeg takker Dig, Gud, at jeg ikke er som denne."

Margareth slog Dinene ned. "Men det er dog meget vanskeligt ligeoverfor saadanne Mennesker, som ere fixe og færdige med Alt og kunne snakke

født om Alt; hvorledes skal jeg bære mig ad for at kunne holde af dem?"

"Du skal i dem se Himmelskandidater, som Kristus ogsaa har elsket, som Han ogsaa har udgødt sit Blod for, og som Han har forløst."

Det var vanskeligt paa den rette Maade at omgaaes baade dem, der ftode Præsten imod paa Grund af de nye Forandringer, han vilde indføre, og endmere dem, der, som de nyelig Skildrede, saaledes hængte sig ved ham, at de ubevidst gjorde ham til sin Afgud, som de tjente, forsaavidt deres Bekvemmelighed og Tilhøieligheder tillode. Men der fandtes dog ogsaa i Steinfeld et tredie Slags Menneſter, nogle Faa, som Guds Ord var gaaet til Hjerte, for hvem Bibelen hidtil havde været en med ſyv Segl luftet Bog, og som nu fra Søndag til Søndag glædede ſig, fordi Prædikenen, som de hørte i Kirken, begyndte at forklare deres daglige Liv. De elskede ſine Præſtefolk og glædede ſig over enhver Berørelſe med dem, men beſtedent ſaa de op til dem; thi de forekom ſig ſelv ſaa ringe mod dem. Ferdinand og Margareth bemærkede diſſe Sjæle og viſte dem Venlighed uden at trække dem frem; uformærkt dannede der ſig Dmgang med dem; de traadte i mange Slags Forbindelſer med Præſtegaarden og vare der gjerne ſeede Gjeſter: de ſaa, hvorledes Herren der var Herre, hvorledes man levede i Ham; de ſaa, hvilken Fred og Glæde Han kan give, de fandt ſig mere og mere urene i ſine egne Dine og fornåm altid tydeligere den Hellig-Aands Kald: Overgiv ogsaa du dig gånſke til Herren; de fulgte Kaldet og tiltog i Maade hos Gud og Menneſter.

Det var den gode Sæd, ſom ogsaa vogede paa Steinfelds Jordbund.

"Det Saligſte, der findes paa Jorden, er at blive fangen af Herren", ſiger et Kriſti Vidne, "men dernæſt er det Saligſte at fange Andre for Ham." Det erfarede ogsaa de, ſom lode Guds Ord arbejde paa ſig. Dpfordrede af Margareth ſamlede de med hende fattige Børn i Præſtegaardens for at lære dem at ſy, ſtrikke og lappe. Ved Siden deraf lærte de dem mange deilige, aandelige Sange, og ſnart tonede hver Onsdag og Lørdag Eſtermiddag fra Præſtegaardens Lovſange fra halvhundrede Børneſtemmer, ſaa at mangen Forbigaaende blev ſtaaende eller ſagtne ſine Skridt, idet han tænkte: "Vår Præſtekone mener det dog vel med os; thi hun har da ingen Fordel af, at hun plager ſig med diſſe Unger."

Margareth havde forholdt ſig ſtille ligeoverfor alt Gladder, havde ikke forſvaret ſig, om man ogsaa forblommet gav hende at forſtaa, at det ikke var ret, at hun behandlede den gamle Moder ſlet og herſkede over hende. For at retfærdiggjøre ſig, havde hun jo maattet beſtylde hende for Løgn; det koſtede mangen Kamp og mange Bønner for her at kunne vinde Seir, men hun holdt ſig til det Sprog: "derſom vort Hjerte ikke fordømmer os, have vi Frimodighed til Gud." Men med Tiden forandrede Sagen ſig ogsaa i det Dre; vel var det endnu det Gamle med Moderen; men Margareths ſtille Vanddel, ſom gjorde hendes Hus til en Fridens Bolig, blev jo længere deſto mere anerkjendt af Andre, uden at hun ſtræbte derefter. Herligheden af hendes Aands Kald opfyldte hende

derfor og bar al hendes Gjøren og Læden som en Afglands af hans hellige Embede; man mærkede altid, at hun var Præstekone. At, det mærker man desværre hos saa Mange ved deres Godmod og afgjørende Domme, hos Margareth mærkede man det paa hendes Strengthed mod sig selv og Kjærlighed til Andre; hun bar det Tunge i sin Stilling som et af Gud paa lagt Kors; man følte, at hendes Hjem var ved Jesu Alter, at hun grønnedes i Selgdommens Fjorgaard.

Saa indgetogent og stille hun end levede, blev hun dog snart be- kjendt med de enkelte Familiers hus- lige Forholde, og hendes kvindelige Die opdagede let enhver Nød og Sammer. Naar hun kunde, hjalp hun, og naar det ikke var muligt, saa havde hun idetmindste et bedende Hjerte, et kjærligt Die og venlige, trøstende Ord for enhver Ulyffelig; hun paatrængte sig Ingen, det gif hende ikke som den Præstekone, for hvis Besøg de Fattige stængte Døren, og de Syge trak Sengeteppet over Hovedet; jo mere man lærte Marga- reths Virksomhed at kjende, desto mere blev hun søgt, snart blev enhver Nød, som traf et Sognebarn, et Fin- gerpeg for det om at gaa til Præste- konen. Dog glemte hun ikke derved, hvad Fader Stieg saa alvorlig havde sagt i Brudetalen: hun blandede sig ikke i sin Mand's Embede; hvad der ikke var Kvindens Sag, henviste hun til sin Mand, hun vilde aldrig være Mellemmand, hun ledede ikke sin Mand, hun vilde ikke blive hans Dalila!

Saa, det var underligt, hvorledes dette stærke Kvindehjerne for Guds Skyld saa ganske kunde underordne

sig sin Mand, og hvorledes hun mere og mere lærte at føle sig selv ringere og støtte sig til ham. Fer- dinand var hendes Mand, hendes Nærmeste og Kjæreste paa Jorden, hun var hans Hustru og Medhjælp, og dog var han tillige hendes Sje- lesørger, hendes Hjerde og hun hans ydmyge Skriftebarn. Han fandt ikke At, hvad hun gjorde, godt, fordi han elskede hende; han luffede ikke sine Dine for hendes Feil, fordi hun var hans Hustru; hun tog ikke altid Parti for ham, fandt ikke al- tid hans Prædikener udmærkede og hans Handlinger rigtige, fordi han var hendes Mand; men de hjalp hinanden at befjempe sine Synder og gjorde hinanden opmærksomme paa vedhængende Feil; de tilgave den ene den Anden. De havde endnu aldrig gaaet til Hvile uden ret af Hjertet at have kunnet bede Fadervor sammen.

Margareth elskede Ferdinand mere end alle Andre paa Jorden, og hun omgav ham med alle de smaa Op- mærksomheder og huslige Bekvem- meligheder, som Ingen uden en kjær- lig Hustru tænker paa; men Om- sorgen for hans Sundhed var ikke det Vigtigste for hende, hun vilde ikke af kjødelig Kjærlighed eller An- gest lamme hans Skridt, hun vilde ikke være ham nogen Hindring i at for- valte sit Embede med Trofast; han skulde, omendstjont han havde en Hustru, være som den, der ingen havde. "Tænk ikke paa mig", bad hun, da hun engang laa syg, og hendes Mand, for ikke at lade hen- de alene om Natten, nølede med at reise til en Syg. "Tænk ikke paa mig", bad hun igjen, da han var ubestemt, om han just paa hendes

Fødselsdag for en fjerntboende Præst skulde overtage en Forretning, som nødte ham til at være borte fra Hjemmet den hele Dag. Var Ferdinand mat og anstrengt og alligevel maatte udføre sin Embedspligter, holdt hun ham ikke tilbage med ængstelig Betyrning, men ledsagede ham med sine Bønner og sørgede for hans Sundhed uden at forfølge ham eller ville gjøre ham blødsagtig. Præsten havde Meget at bestille; hun kunde sjelden være alene med ham og glædede sig over enhver Time, han kunde skjænke hende; men desuagtet jagede hun ham ofte bort fra sig. "Ferdinand, den stakkels Madam Kling er saa syg og vilde gjerne tale med dig!" "Det er sørgeligt hos Schrøders, Mand og Kone kunne ikke komme ud af det sammen; hun var idag hos mig, og jeg tror, det vilde være godt, om du gik hen og talde med dem". Saa-danne Opfordringer maatte han ofte høre, naar han imellem vilde tage sig en behagelig Fritime inde hos hende. Skolen var ham til stor Plage. Den gamle Skolelærer havde kjendt ham som Barn og var derfor slet ikke villig til at gaa ind paa noget Forslag, som den unge Præst gjorde med Hensyn til Undervisningen. Han var heltigjennem Nationalist og talte ved Religionsundervisningen helst og mest udiørlig om Pligterne mod os selv, idet han især lagde Børnene paa Hjertet den Sætning, at det er vor hellige Pligt mod vor Skaber at pleie og sørge for vort eget Legeme.

Saaledes vare de Besøg, som Ferdinand aflagde i Skolen, ham meget ubehagelige, da han intet Resultat saa deraf, medens Margareth

mente, det vilde nok blive anderledes, om det end gik langsomt, og altid forestillede ham, at om han end ikke saa nogen Nytte deraf, maatte han heller ikke ringeagte den Skade, han maatte, uden at vide det, kunne hindre. Idag var det Examen. Ferdinand traadte fornøiet ind i Stuen: "Margareth, har du Tid, saa kan jeg idag spadserer en Tur med dig?"

Dette foresaldt nu sjelden, saa hans Skæde derover syntes berettiget; men hans Hustru svarede nølende:

"Jeg kunde nok have Tid; men du har det ikke".

"Jeg? Jo vist, jeg har ikke idag noget absolut Nøddendigt at gjøre".

"Men Examen?" sagde hun langsomt; thi det faldt hende lidt tungt nu at komme med Noget, der var ham saa ubehageligt.

"Na, Examen! Jeg er virkelig der som det femte Hjul til en Vogn. Mener du, at jeg maa gaa derhen?"

"Ganske vist. Ser Skolemesteren først, at du ikke mere bemyrer dig om den, saa vil Alt først gaa rigtig hulter til bulter; nylig standsede han Undervisningen, fordi han vilde sjøre efter Ved".

"Det regner han vist med til Pligterne mod sig selv. Du ser, Lære og Lønnet stemme overens hos ham — hvad kan da jeg gjøre der?"

"Jo Ferdinand, du skulde dog gaa, det vilde vist være det Bedste".

"Og mener du virkelig, at det er min Pligt og Skyldighed at gaa til denne Examen?"

"Virkelig".

"Er det dit fulde Alvor, at jeg maa gjøre det?"

"Mit fulde Alvor".

"Ganske vist?"

“Ja, ganske vist”.

“Nu da”, udbød Ferdinand, idet han hurtig greb sin Hat, “hvad I gjøre, det gjører uden Rnur”.

Saaledes var Livet i Præstegaarden i Steinfeld, hvorhen den stakels tungsindige Lilli blev sendt for at blive anderledes. Vi have vel her skildret Meget saaledes, som det først i Marens Løb efterhaanden udviklede sig; men Begyndelsen af dette Liv, som vi her have beskrevet det, var der dog allerede i det første Aar. Paa Lilli syntes imidlertid ikke hverken Alvor eller Spøg, hverken Arbeide eller Leg at gjøre noget-somhelst Indtryk. Margareth stræbte at vinde hendes Kjærlighed mere, end hun nogensinde før havde gjort; Ferdinand var hende den mest trofaste Broder; det Æneste, de opnaaede, var, at hun taalte dem og gav dem Enstavelses svar, medens hun flyede den gamle Fru Gendenberg.

Denne kunde lige saa lidet lide hende, da hun hverken havde Forstand paa eller Medlidenshed med hendes Sjælskidelser. Det var derfor ingen let Opgave for Margareth at holde disse to Kvinder, der boede i samme Hus og spiste ved samme Bord, bestandig fjernt fra hinanden; hendes Liv var ret et Liv i Uro; dog hvor gjerne havde hun ikke gjort det Altsammen, naar hun kun havde kunnet sende bedre Efterretninger om Lilli til Burgdorf; men hendes Sjæl blev desværre mere og mere mørk, og man tvivlede undertiden, om hun virkelig forstod, hvad man talte til hende. Medens Hjæterne endnu zitrede og med Frygt imødesaa de Ting, der vilde komme, da kom et Skræffens Budskab fra Burgdorf; dog vi ville først ile tilbage dertil og se, hvad der har tildraget sig, medens vi dvælede i Steinfeld.

(Fortsættes.)

Mexiko og dets Oldtid.

(Efter Prescott.)

Det Land, som tilhørte de gamle Mexikanere eller Aztekerne, som de kaldtes, udgjorde kun en meget liden Del af de store Landstrækninger, som ere indbefattede i den nuværende Republik Mexiko. Dets Grændser kunne ikke med Bestemthed afgjøres. De bleve betydelig udvidede i Rigets sidste Tid, da de kunne antages at have strakt sig fra den 18de til 21de Grad N. B. ved Atlanterhavet, og fra den 14de til 18de Grad

indbefattende en meget smal Strimmel ved Sydhavet. Dets største Bredder kunde ikke overskride halvsjette Grad, og det spandt, idet det nærmede sig sin sydsørlige Grændse, ind til mindre end to. Det indtog sandsynligvis et Fladerum af ikke fuldt 16,000 Kvadratmile, og dog er dette Lands Formation saa mærkelig, at det, skjønt ikke mere end to Gange saa stort som Ny England, dog frembød enhver Usvælgning af

Klima, og kunde yde næsten enhver Slags af de Frugter, som høre hjemme mellem Equator og Polarkredsen.

Langsmed Atlanterhavet begrændses Landet af en bred Landstrækning, kaldet tierra caliente, med den Temperatur, der findes mellem Vendekredsene. Aldes udtørrede og sandige Sletter ligge her blandede med andre af den hyppigste Frugtbarhed og med næsten uigjennemtrængelige Dykninger af vellugtende Blomster, i Midten af hvilke optaarne sig Træer af den herlige Vægt, som kun findes i det hede Jordbelte. I denre Orken, opfyldt af den herligste Vellugt, lurer den dødbringende Malaria (Festlusi), som sandsynligvis avles af Forraadnelsen af stinkende vegetabiliske Bestanddele i en varm og sugtig Jordbund. Aarstiden for Galdejeberen, eller den saakaldte Vomito, som herjer disse Kyster, væxer fra om Vaaren til Eiteraarsjevudøgn, da den standses af de kolde Vinde, som komme fra Søndsonbugten. Disse Vinde gaa om Vinteren ofte over til Storme, og idet de fare ned den atlantiske Kyst og den krumme mexikanske Golf, bryde de med en Orkans Mægti læs med dens ubesluttede Strandbredder og de nærliggende vestindiske Der. Saadanne ere de mægtige Trolddoms kræfter, hvormed Naturen har omgivet dette Fortryllsens Land - ligesom for at bevogte de gyldne Skatte, der er indesluttede i dets Skjød. Wienneftets Geni og Fortagelsesmand har imidlertid vist sig at være disse Trolddoms kræfter overlegne.

Citerat have tilbagelagt nogle Mile i denne brændende hede Egn, mærker den Rejende, at han kom-

mer op i en renere Dunstfreds. Hans Lemmer faar atter sin Spændstighed; han aander strog friere, thi hans Sandfer nedtrykkes ikke nu af den lumre Hede og berusende Vellugt nede i Dalen. Ogfaa Naturens Udseende er forandret, og hans Dieværmer ikke længere blandt den brogede Mangfoldighed af Faerer, hvormed Landskabet hist var malet. Vanillen, Indigoen og de blomstrende Kakaolunde forsvirde, jo længere han kommer frem. Sufferørret og den blottbladede Banana ledsager ham endnu, og naar han kommer omtrent 4000 Fod i Wiuet, ser han af det uforanderlige Gjenfæer og af Anbratræets rige Lovværk, at han har naaet den Hvide, hvor Ekjerne og Laagen nedjænter sig paa sin Vardring fra den mexikanske Golf. Dette er den evige Fugtigheds Egn, men han hilser den med Glæde, thi den forkynder ham, at han er undsluppen fra den dræbende Vomito's Indflydelse. Han har betraadt tierra templada, eller den tempererede Egn, hvis Karakter ligner det tempererede Jordbeltes. Træerne i Naturomgivelserne blive nu storartede, endog frygtelige. Hans Vei slynger sig langs med Foden af mægtige Bjerge, som forduim skinnede af vulkansk Id og endnu lyse i sin Kaabe af Sue, der tjene Sømanden som Hjertaarne mange Mile tilføs. Rundt omkring ser han Spor af deres forduims Værd, idet hans Vei gaar langsmed uhyre Lavastrækninger med utallige fantastiske Stikker, hvori den glødende Strøm er bleven formet, naar den størkner paa sin Vei.

Det kan hændes sig i det samme Dievlik, som han lader Diet glide

ned ad en Skrænt eller næsten bundløs Kløft ved Kanten af Veien, at han ser deres Dybder gløde af Venedfredsens rige Blomsterpragt og mest spraglede Plantevæxt. Saaledes fremtræder paa en og samme Tid de besynderligste Modfærminger for Sandserne i denne maleriske Egn.

Endnu stedse dragende opad, stiger den Rejsende op i andre Klimater, der er gunstige for andre Arter af Dyrkning. Den gu'le Mais, eller indianisk Korn, som det sædvanlig kaldes hos os, har stedse fulgt ham opad fra den laveste Slette; men nu ser han første Gang Marker befaaede med Hvede og andre europæiske Kornsorter, som Erobrerne førte ind i Landet. Imellem dem opdager han Plantninger af Aloen eller Maghehen, som for Aztekerne var af saa stor Bigtighed. Nu opnaa Egetræerne en langt kraftigere Hægt, og de mørke Granisove forkynde, at han har betraadt tierra fria eller den kolde Egn, den tredje og sidste af de store, naturlige Terrasser, i hvilket Landet deles. Naar han har klaret op til en Høide af imellem 7 til 8000 Fod, sætter den trætte Rejsende Foden paa Toppen af Andesbjergene—Denne skjæmpstore Bjergskjæde, som efter at have skraft sig gjennem Sydamerika og Landstrømmen ved Darien, udbreder sig, idet den trænger ind i Mexiko, over den uhyre Høislette, som paa en Strækning af næsten to Hundrede Mile beholder en Høide af mere end syv tusinde Fod, indtil den gradvis tager af paa de højere nordlige Breddegrader.

Tvers over den Bjergvold strækker sig i vestlig Retning en Kæde af vulkaniske Bjerge, som danner noget

af det høieste Land paa Jorden. Deres Tinder, som rage op over den evige Snelinie, udbreder en behagelig Kjølighed over de høitliggende Bjergsletter nedenfor; thi disse sidste, skjønt de kaldes "kolde", har dog et Klima hvis Middeltemperatur ikke er lavere end Mellemitaliens. Luften er overordentlig tør; Jordbunden, skjønt den af Naturen er god, er sjelden beklædt med de lavere Egnes hyppige Plantevæxt. Den har ofte et udtømt og goldt Udseende, hvilket dels kommer af den større Jorddampning, som paa Grund af Dunstfredsens formindskede Tryk finder Sted paa disse høitliggende Sletter, og dels uden Tvivl af Mangel paa Træer til at bestutte Jordbunden mod Sommerens stærke Paavirkning. Paa Aztekernes Tid var Høisletten tæt bedækket med Lærtræer, Ege, Cypresser og andre Træsorter, af hvilke nogle, som endnu staa tilbage, ved sin uhyre Størrelse vise, at Nøgenheden sjarere kan tillægges Mennesket end Naturen. De første Spaniere førte virkelig en ligesaa hemsynsløs Krig med Skoven, som Nordamerikanernes zuritanske Foisfædre, skjønt med langt mindre Grund. Efter engang at have erobret Landet, havde de intet lurende Baghold at frygte af den underdannede, halviviljerede Indianer, og var ikke, lig de nordamerikaniske Nybyggere, et helt Aarhundrede nødt til at holde Vagt. Dog denne Plindring af Landskabet skal have behaget deres Indbillebningskraft, da den mindede dem om Sletterne i deres eget Kastilien, Europas Høislette—hvor Landskabets Nøgenhed udgjør Omkredet af enhver Rejsendes Klager, som besøger dette Land

Omtrent midtvejs paa Fastlandet, noget nærmere ved Eghavet end ved det atlantiske Hav, paa en Høide af henved syv tusinde fem Hundrede Fod ligger Mexikos berømte Dal. Den er aflang af Stikkelse, omtrent 67 Mil i Omfang, og omgives af en meget høi Vold af Porfyr, som Naturen synes at have anlagt, fjønt uden Nytte, for at beskytte den mod fiendtlige Indfald. Jordbunden, som forðum var belagt med et Teppe af deligt Grønsoer og tæt besat med herlige Træer, er ofte nøgen og paa mange Steder hvid af Saltisoupen forarsaget ved Bøndenes Udørring. Fem Indføer udbrede sig i Dalen og indtage en Tiendedel af dens Fladrum. Paa de modsatte Bredder af det største af disse Bækkener, der siden Aztekerne's Dage ere aftagne meget i Omfang, laa Byerne Mexiko og Texkoko, Hovedstæderne i de to mægtigste og mest blomstrende Stater i Anahuak, hvis Historie tilligemed de gaadefulde Folkstammers, som gif forud for dem, fremviser nogle af de største Tilmærker til Civilisation som forðum foresandtes paa det nordamerikanske Fastland.

Af disse Stammer vare Folteferne de mest ivinefaldende. Komne fra Nord, uvist fra hvilken Egn, betraadte de Anahuak, sandsynligvis før Slutningen af det syvende Aarhundrede. Naturligvis kan der kun samles lidet Paalideligt angaaende et Folk, hvis strevne Beretninger ere tilintetgjorte, og som kun ere os bekjendte fra Sagnene blandt de Nationer, som kom efter dem. Dog disse ere almindelig enige om at Folteferne vare meget synlige i Agerdyrking og mange af de nyttigste

mekaniske Kunster; vare huelige Metalarbejdere; opfandt den indviklede Tideregning, som Aztekerne senere optog; fort sagt, de vare de sande Kilder til den Civilisation, som i senere Tider udmærkede denne Del af Fastlandet. De anlagde sin Hovedstad i Tula, nordensfor den mexikanske Dal, og Levninger af meget omfattende Bygninger kunde endnu skjælnes der paa Erobringens Tid. De stolte Ruiner af Templer og andre Bygninger, som endnu er at se i forskjellige Egne af Ny-Spanien, tilregnes dette Folk, hvis Navn Toltek, er gaaet over til at blive ensbetydende med Bygmester. Dette Folks Historie minder os om de oprindelige Folkstammer, som gif forud for de gamle Egyptere paa Civilisationens Bane, hvis Mindesmærkers Brudstuffer, jaaledes som de endnu der Dag i Dag sees indlemmede i Egypternes egne Bygninger, give disse sidste Udseendet af at være fra den nyere Tid. Folteferne havde udstrakt sit Herredømme til de fjerneste Grændier af Anahuak, og efterat være blevne i høieste Grad svækkede ved Pest, Hungersnød og uheldige Krige, forsvandt de fra Landet ligesaa stille og hemmelighedsfuldt, som de havde betraadt det. Nogle af dem bleve vel tilbage, men et langt overveiende Antal udbredte sig sandsynligvis over Mellemamerika og de nærliggende Øer, og den Rejsende standser nu ved de majestætiske Ruiner af Mitla og Palenque og forveitiller sig, at de muligens ere et Rest af det mærkværdige Folk.

Efter et Forløb af nok et Aarhundrede trængte en talrig og raa Stamme, ved Navn Chichimekerne

fra de langt bortliggende nordvestlige Egne ind i det øde Land. Efter dem fulgte hurtigt andre Stammer af en højere Civilisation, maaske af samme Slægt som Toltekerne, hvis Sprog de synes at have talt. De mest bekendte af disse vare Aztetkerne og Afolhuanerne. De Sidste, som i de senere Tider vare mere bekendte under Navnet Teztukaner, af deres Hovedstad, Teztuko, paa den østlige Bred af den mexikanske Indsø, var ved sin forholdsvis milde Religion og Sæder sine besynderlig vel stiftede til at modtage det Anstreg af Civilisation, som de kunde ergolde af de saa Tolteker, som endnu vare tilbage i Landet. Dette meddelte de til Gjenkjæld til de barbariske Chichimeker, af hvilke en stor Del sammenblandes med de sidst Ankomne som en Nation.

Benyttende sig af den Forstærkning, de fik, ikke alene ved denne Forøgelse i sit Antal, men ved sin egen overlegne Dannelse, udstrakte Afolhuanerne lidt efter lidt sit Herredømme over de raa Stammer i det Nordlige, medens deres Hovedstad var opfyldt af en talrig Befolkning, som var ivrigt besjæftiget med mange af de civiliseret Samsunds nyttige, ja endogaa finere Haandteringer. I denne lykkelige Tid blev de pludselig angrebne af sine frygtelige Naboer, Tzinckerne, deres egne Slægtninge og Naboer af den samme Dal, som de.

Deres Provindser bleve oversvømmede af Fiender, deres Hære slagne, deres Kongemyrdet og den blomstrende By Teztuko blev Seierherrens Bytte. Fra denne elendige Tilstand iretste den unge Tyrst Nezahualcoyotl, den retmæssige Arving til Kronen, ved

sin ualmindelige Dugtighed, understøttet af sine mexikanske Forbundsfallers virksomme Hjælp, tilsidst Staten, og aabnede der en ny Lykens Bane, endogaa mere glimrende end den forrige.

Mexikanerne, hvem vor Skildring fornemmelig angaar, kom altsaa, som vi have seet, fra de fjerne nordlige Egne,—denne folkerige Nationernes Bistube i den nye Verden, som den har været det i den gamle. De ankom til Grændserne af Anahaak henimod Begyndelsen af det 13de Aarhundrede, nogen Tid efter Landets Indtagelse af deres beslægtede Stammer. I lang Tid toge de ikke fast Ophold nogetsteds, men vedblev at vandre omkring i forskellige Dele af den mexikanske Dal og udstode alle de med et omvarende Liv forbundne Møjsommeligheder og Farer. Engang bleve de gjoite til Trælle af en mægtigere Stamme, men deres Grusomhed gjorde dem snart fgyttede af deres Herter. Efter en Række af Omvandringes og Eventyr, som godt kunne taale at sammenlignes med de mest overdrevene Sagaer fra Oldtidens heltmodige Aarhundrede, standiede de tilsidst ved de yderste Grændser af den største Indsø, i Aaret 1325. Der saa de, stidende paa Stammen af en Kaktus, der stød ud fra Kløften i en Klippe, som befulledes af Vølgerne en Kongedørn af overordentlig Størrelse og Skønhed, med en Slange i Kløften og udbredende sine Vinger mod den opgaaende Sol. De modtog dette gunstige Bursel som betegnende Beliggenheden af deres tilkommende Stad, og lagde Grundten til den ved at ramme Bæle ned paa den lave Strand

thi de laftliggende Sumpe vare halvt under Vand. Paa diſſe opførte de ſine lette Huſe af Rør og Siv, og ſøgte at opholde Livet ved Fiſſeri og ved at fange de vilde Fugle, ſom beſøgte Søen, ſaavelſom ved at dyrke de ſimple Væxter, ſom kunne trives i deres flydende Søer. Stedet kaldtes Tenochtitlan, der betyder en Kaktus paa en Sten, til Minde om dets beſynderlige Oprindelighe, ſkjønt det af Europæerne kun kjendtes ved et andet Navn, Mexiko, efter deres Krigsgud Mexitli. Eagnet om dets Anlæggelse er endvidere blevet forevigt ved Stadbilledet Ornen og Kaktusen, der udgjør den nuværende mexikaſke Republiks Vaaben. Saadan var den beſtedne Begyndelse til den veſtlige Verdens Benedig.

Diſſe Nybyggeres aldeles fortabte Stilling forværredes endnu mere ved indre Uenigheder. En Del af Borgerne forlod Hovedſtammen og dannede et ſærſilt Samfund i de nærliggende Sumpe. Saaledes delte varede det længe, ſjærend de kunde haabe at erholde Godeſte paa Faſtlandet. Efterhaanden tiltog de betydeligt i Antal og styrkede ſig endmere ved forſkjellige Forbedringer i ſin Samfundsorden og Krigsmagt, medens de erhvervede ſig et Ry for Mod og Grufomhed i Krig, ſom gjorde deres Navn frygtet i Dalen. I Begyndelſen af det 15de Aarhundrede, næſten et Hundrede Aar efter Byens Grundlæggelse, indtraf en Begivenhed, ſom frembragte en fuldkommen Omvæltning i Aztakerne. Forhold og i viſſe Maader ogſaa i deres Karakter. Dette var det teſtufaniſke Monarkis Omſtyrtning af Tapanckerne, hvilket allerede for-

hen er omtalt. Da Seierherrernes trykſkende Adfærd tilſidſt havde vaakt Modſtandskaand, lykkedes det Tyrſt Nezahualcoyotl efter at have overſtaaet utrolige Farer at ſamle en ſaadan Styrke, at den med Mexikannerne Hjælp fatte ham paa lige Fod med hans Fiender. I to paa hinanden følgende Slag overvandt de med ſtort Nederlag, deres Høvding ſaldt, og ved en af de pludſelige Omſiſtelfer, der ere eiendommelige for ſmaa Stater, gif de over i Seierherrernes Hænder. Det blev afſtaaet til Mexiko ſom Belønning for dets vigtige Tjenefte.

Da dannedes det mærkverdige Forbund, hoortil Hiſtorien i Sandhed ikke kan opviſe Magen. Mexiko og det lille Nabofongerige Tlaxopapan kom overens om, at de gjensidigen ſkulde underſtøtte hinanden i ſine Angrebs- og Forſvarskrige, og at ved Væltets Fordeling en Femtedel ſkulle overdrages til Tlaxopapan og Aſten deles (i hvilket Forhold er uvifi) mellem de andre Magter. De teſtufaniſke Forfattere paatæe, at deres Landsmænd toge en lige Lod med Aztakerne, men dette ſynes ikke at bekræftes af de uhyre Landſtrækninger, ſom de Sidſte ſenere hen tilregnede ſig Enhver Fordel, indrømmet dem ved Traktaten, lader ſig godt forklare, naar man antager, at de hvor underordnede de end oprindelig maa have været, dog ved dens Afſlutning hiſandt ſig i en mere blomſtrende Tilſtand end deres Forbundsſæller, der vare ſvækkede, og ſu de ved det langvarige Tigh. Hvad der er endnu mærkeligere end Traktaten ſelv, er den Troſkab, med hvilken den blev overholdt. I et helt Aarhundrede af uafbrudte Kri-

ge, som fulgte derpaa, er der ikke et eneste Exempel paa, at nogen af Parterne ere blevne uenige om Deelingen af Byttet, hvilket saa ofte binger lignende Forbund imellem civiliserede Stater til at strande. Ulykkeligvis beklædtes Thronen af en Række duelige Fyrster, som vel forstode at drage Fordele af sine udojdede Hjælpevilder og af Nationens krigeriske Vegeistring. Det ene Aar efter det andet saa dem vende tilbage til sin Hovedstad belæssede med Bytte fra erobrede Stæder og med Skarer af ullykkelige Fanger. Ingen Stat var i Længden istand til at modstaa de Forbundnes forøgede Styrke. Ved Begyndelsen af det 16de Aarhundrede, strag før Spanierues Ankomst, strakte det aztekiske Herredømme sig iovers over Juxtanudet fra Atlantikhavet til Sydhavet, og under den skjæffe og blodige Aguhoil vare dets Vaaben blevne førte langt udenfor de Grændser, der allerede ere betegnede som omgivende dets bestemte Grændser, ind i de fjerneste Afstrøge af Gaatemala og Nicaragua. Denne Udstrækning af Herredømme, hvor indstrænket den end er i Sammenligning med andre Staters, er i Sandhed vidunderlig, naar man ser hen til, at den er erhvervet af et Folk, der saa nylig i Forvien havde været sammennært indensfor Murene af sin egen ubetydelige Hovedstad, ikke at tale om, at de erobrede Strækninger vare sat befolkede med forskjellige Stammer, der vare ligesaa vaabendygtige som Mexikanerne, og som kun stode lidt tilbage for dem i Samfundsorden. Aztekerne's Historie har flere slaaende Ligheder med de gamle Romeres, ikke alene med Hen-

syn til deres Held i Krigen, men ogsaa til den Statsføgt, som ledede dem.

Regjeringsformen var forskjellig i de forskjellige Stater i Anahuac. Hos Aztekerne og Texkulanerne var den monarkisk, ja næsten despotisk. De to Nationer lignede hinanden saameget i sine Statsindretninger, at en af deres Historiekskrivere har bemærket, rigtignok paa en altsfor ubetinget Maade, at hvad der siges om den Ene, bestandig kan antages ogsaa at gjælde om den Anden. Jeg vil især henvende mine Betragtninger paa den mexikaniske Statsforfatning, og undertiden laane Exempler fra Naborigets

Regjeringsformen var et Valgmonarki. Fire af de fornemste Adelsmænd, som allerede af den foregaaende Regent vare blevne valgte af sin egen Stand, foretog i Forening Valget, dette dog kun som en Besvejsning, med de to kongelige Forbundsæller fra Texkulo og Tlalopalan. Herterne valgtes blandt den afdøde Fyrstes Børn, eller i Mangel af saadanne, blandt hans Brodersøner. Valget var saaledes altid indstrænket til den samme Familie. Den Kandidat, som blev foretrukket, maatte have udmærket sig i Krigen, om han end, som Tilføjet var med den sidste Montezuma, var af Væsenstanden. Denne bejnderlige Maade at besætte Thronen paa havde dog flere Fordele. Kandidaterne erholdt en Opdragelse, som gjorde dem vel istillede til den kongelige Værdighed, medens den Tid, hvori de valgtes, ikke alene afrede Nationen mod Ulemperne af en Mindreaarighed, men ogsaa gav god Leilighed til at bedømme deres Dyg-

tighed. Udfaldet deraf var i alle Tilfælde gunstigt, eftersom Tronen, som allerede forhen er bemærket, besattes med en Række af duelige Fyrster, som vare vel skiftede til at regjere over et frigerist og ærgjerrigt Folk. Valgmaaden, skjønt mangelfuld, vidnede om en finere og mere beregnet Statsfløgt, end man skulde have ventet hos en barbarisk Nation. Den nye Monark indfattes i sin kongelige Værdighed med mange prægtige religiøse Ceremonier, dog ikke førend han ved et feierrigt Felttog havde faaet et tilstrækkeligt Antal Fanger, der skulde forherlige hans triumferende Indtog i Hovedstaden og være Offere ved den mørke og blodige Gudsdyrkelse, som besmittede den aztekiske Overtro. Midt under denne Pomp af Menneskeofferer kronedes han. Kronen, som i Form havde megen Lighed med en Bispehue og var sündrigt smykket med Guld, Edelstene og Fjer, fattes paa hans Hoved af Herren af Texkulo, den mægtigste af hans kongelige Forbundsæller. Titelen af Konge, hvormed de tidligere aztekiske Fyrster betegnes af spanske Forfattere, afløjes under de senere Regenter med Keisertitelen, hvorved der maasse sigtes til hans Overlegenhed over de forbundne Monarkier Tlafopan og Texkulo.

De aztekiske Fyrster levede, især mod Hersterslægten's Undergang, med en barbarisk, sand østerlandsk Pragt. Deres rummelige Paladser vare forsynede med Sale til de forskjellige Raadsforsamlinger, som stode Monarken bi ved Statesforretningernes Varetagelse. Den vigtigste af disse var et Slags Geheimeraad, der sandsynligvis for en Del bestod af

de fire Vælgere, som vare valgte af Adelen efter Tronbestigelsen, og hvis Pladse, naar de bleve ledige ved Dødsfald, sieblikkelig besattes som før. Det paalaa denne Forsamling, forsaavidt som det kan forstaaes af de høist usuldstændige Beretninger, man har om den, at raade Kongen med Hensyn til Provindsernes Regjering, Statsindtægternes Bestyrelse og i det Hele taget i alle vigtige Sager af almindelig Interesse. I de kongelige Bygninger var der ligeledes Pladse for Hersterens Livvagt, som bestod af den fornemste Adel. Det er ikke let under disse barbariske Regjeringsformer med Bestemthed at fastsætte Grændserne for de forskjellige Samsundsklasser. Saameget er imidlertid vist, at der var en bestemt Klasse af Adelige med store Landeieendomme, som beklædte de vigtigste Embeder i Nærheden af Fyrstens Person og deltog i Bestyrelsen af Byerne og Provindserne. Mange af disse kunde udlede sin Herkomst fra det aztekiske Monarkies Stiftere. Ifølge nogle paalidelige Forfattere var der tredive store Kacicer, som idetmindste en Del af Aaret opholdt sig i Hovedstaden, og som hver kunde tælle hundredetusinde Vasaller paa sine Godser. Uden at behøve at stole paa saadanne løse Angivelser er det af Erobrernes Vidnesbyrd alligevel klart, at Landet befadedes af talrige mægtige Hovdinge, der levede som uafhængige Fyrster paa Forlehninger. Hvis det er sandt, at Kongerne opmuntrede eller endog tvang disse Adelsmænd til at opholde sig i Hovedstaden og krævede Gidsler i deres Fraværelse, er det klart at deres Magt maa have været stor. For-

bindelsen med de fjerneste Dele af Landet vedligeholdtes ved Hjælp af Løbere. Posthuse anlagdes ved de store Landeveie i omtrent to Miles Afstand fra hverandre. Løberne, som bare Brevstaber i Skikkelse af hieroglyfiske Malerier, løb med dem til første Station, hvor de overtoges af et andet Sendebud og af dette bragtes til den næste og saa fremdeles, indtil de naaede Hovedstaden. Disse Løbere, vovede dertil fra sin Barndom, reiste med en utrolig Hurtighed, ikke fire eller fem norske Mile i Timen, som en gammel Krønikeskriver vil have os til at tro, men med

en saadan Fart, at Brevstaberne befordredes femten til tredive norske Mile i Døgnet. Der anrettedes ofte paa Montezumas Bord ferst Fisk, som fire og tyve Timer i Forveien var bleven fangen i den mexicanske Golf, der laa to hundrede engelske Mile fra Hovedstaden. Paa denne Maade befordredes Efterretninger om de kongelige Hæres Bevægelser temmelig hurtigt til Høffet, og Løberens Klædebragt, som ved sin Farve tilkjendegav Indholdet af hans Budskab, udbredte Glæde eller Forsærdelse i de Byer, han kom igjennem. (Fortsættes.)

Fossekallen.

Hvor Larm af Fossekaldet
Kuer al anden Nøst,
Der bygger og bor paa Hjelbet
En Fugl med Sangerbryst.
I dunkleste Klippelyster
Ja tør ved Elvens Fald
Sin freidige Nøst den løfter;
Og derfor kaldes den Fossekald.
(Welhaven.)

Læg hertil Fossekallens dunkle Dragt med det snehvide Bryst, og disse Digterens Ord danne et Omrids af de mest udprægede Egenskaber hos denne forunderlige Fugl, der synes at udgjøre et naturligt Bindeled mellem Sangernes livsglade Skare og de sløve, flegmatiske Svømmefugle.

Den elsker det klare, rindende Vand, og det er neppe mange af de talrige Bjergelbe og Bakker fra Lindesnæs og til Nordkap, hvor man vil søge den forgjæves. Den foretrækker de nordlige og vestlige Dele af

Norge fremfor de flader; og mere opdyrkede østlige, men gjør ingen Forstjæl paa Vandfladene i Høide med Havet og de skummende Bække, der øverst oppe paa det nøgne Højsjæld rinde ned fra den evige Sne. Hvor Vinterisen altid lader dem Strækninger aabne, besø de Nar ud og Nar ind det samme Strøg, men naar denne dækker deres hele Omraade, og Fossene skjules af det skinnende Iskylster, da søge de stedse mere mod Syd, og oppebie i de aabne Elvemundinger den blidere Narstid

Dens Udseende kan omtales i faa Træk. Oversiden dækkes af en brunfort Fjærklædning; Undersiden er mere brunagtig, men fortil skarpt begrændset af et blændende Hvidt, der udbreder sig over Strube og Bryst. Hunnen ligner sin Mage, men Ungerne have Brystfjældets hvide Fjære forklædte og faa først de Gamles Dragt efter den første Fjærfældning.

Sos Fossekallen viser Levemaaden paa en forunderlig Maade sin store Indflydelse paa Udviklingen af de ydre Former, og kjendte man end ikke dens Tilbøielighed til Vandet, vilde dog alene dens Ydre bestemt bringe Tanken hen blandt Svømmefuglene. Legemet er bredt og fladtrykt som hos en And, Fjærene ligesaa korte og træffluttende som hos denne, og Dunen rigeligere udviklet end hos nogen anden af de mindre Fugle. For at bevare dens Fjær mod Væden har Naturen sørget ved den store Gumpfjertel, der i høiere Grad, end hos de øvrige Smaaafugle, affondrer en olieagtig Vædske, hvormed den nophørlig indguider sig, ganske som vi se bore tamme Vænder gjøre, faa at enhver Draabe hindres fra at naa dens Hud. Den er af Størrelse som en Stær, men dens Plads i Systemet maa sættes i Nærheden af Trostene, da Næbbet, som hos disse, er tyndt, lige, og dannet som et Sangernæb.

Hvis man kalder Vandet en Livsbetingelse for Svømmefuglene, Drøfenens Sand for Strudsens, og de dunkle Granstove for Liurens, ere de brusende Fosse det samme for Fossekallen. Aldrig vil man finde den fast bosat ved aabne, stilleflydende Bæde, men hvor Elvene og

Bækkene gaa vildest og i lystig Dands tumle sig i Fosse og Strøg, her sidder den rolig paa Stene og Klippeblokke, som midt i Spirvlerne oversprøites af det hvide Skum, og hvor Larmen af Fossen overdøver enhver anden Lyd, her udklækker den sine Unger, lever sine lykkeligste Dage og honger til sin egen Glæde paa enhver Aarstid sine friske Tøner, i Vinterens bitreste Kulde, som paa den klare Vaardag.

Bevægelig og munter, som Fossekallen altid er, udgjør den tillige den besjælende Aand i det urolige Element, som den bebor. Thi foruden at den i Virkeligheden er en af de smukkeste Prydelser for de prægtige Vandfald, naar dens snehvide Bryst aftegner sig skarpt mod de skumomfattede Stene, bringer den tillige med sin ustandselige Livsglæde en oplivende Afvegling ind i de aldrig hvilende Fossekalds ensformigt trættende Uro.

I Vandet søger den helt og holdent sin Næring og det er den ligegyldigt, om denne maa hentes paa Bakkens Bund eller ved Bredden. Speidende fra en Sten efter allehaande Insekter og Orme styrter den sig pludselig hovedfuld ned i de brusende Spirvler, ror sig omkring med udbredte Vinger, forsvinder som et Lyn under Overfladen, og kommer snart atter tilsynne ned et Vandinsekt i Næbbet, medens Vandet som smykfende Perler ruller nedad dens tætte Pelt. Den flyver og vader, svømmer og løber gennem de strideste Vandfald, dukker hvor Strømmen gaar stærkest, og det er ikke let blandt de utallige tiltrækkende Livsstringer inden den brogede Fugleverden, at finde et mere frængslende Syn end

den mageløse Færdighed, hvormed denne lille Søfugl paa Landjorden svømmer og dukker som den bedste blandt Havets vingede Beboere. Den er ingen Svømmefugl, og styrter sig dog ned med uroffelig Mod i de oprørte Bølger; den er ingen Dykker, og færdes dog paa Vandets Bund som den driftige Dykand. Den har hjemme paa Jorden, i Luften og i Vandet; den hersker over 3 Elementer, og med lige Lethed over dem alle.

Dens Liv begynder, hendirer og ender umiddelbart i eller ved Vandet. Uden nogenstunde at fjerne sig langt fra Fossens, hvis Dur og Skum den saa høiligen elsker, er den i sit Gebet i uophørlig Bevægelse, flyver fra Sten til Sten, men sjelden høit over Vandet, og følger gjerne i sin Flugt nsiagtlig Bækkens Krumninger, vipper med sin zirlige astumpede Hale, naar den sætter sig, og nikker stærkt med Kroppen. Om Vinteren sidder den helst paa den ophøiede Isforpe, som danner sig ved Bredderne af de rindende Vande; under denne søger den, omgiben af de nedhængende Istapper, sin sparsomme Næring, og dukker utrætteligt i det iskolde Vand. Ofte forsvinder den pludselig, hvor Fjen lukker sig sammen over Bredderne, kryber og svømmer lange Strækninger under denne, og kommer først tilsynne, hvor den atter aabner sig.

I Regelen har den overalt paa sine Indlingstilhold en bestemt Sten eller en over Vandet ludende Trægren eller Væl, hvorhen den i Dagens Løb oftere vender tilbage. Her spejder den efter Bytte, og her synger

den med høi Stemme sin muntre, kvindrende Sang, der i sig selv er smuk og afveglende, men dobbelt stjern, som den lyder i den øde Vinternatur, naar Livet i Mark og Skov ligger i Dvale.

Mod sine Lige er den ikke fordragelig, og det Distrikt, som et enkelt Par har udvalgt til sin Eiendom, og som stedse udgjør et bestemt Stykke af Bækken, beherskes mindstkrænket. Selv sine egne Unger driver den uden Naade bort, saasnart disse ere istand til at sørge for sig selv, og de maa da selv søge at tilkjempe sig et Hjem; men med alle andre Fugle leve de i bedste Forstaaelse. Naar Vinterkulden fordriver dem fra deres vante Enemærker, flokke de sig dog instinktmæssigt mere sammen, og da kunne de træffes i smaa, spredte Skarer paa et Dusin Stykker og derover.

Med stor Kløgt forstaaer Fosskalen at skjule sit Nede og gjøre dette utilgjængeligt for allehaande Fiender. Dels anbringes det saa langt inde mellem Bjelkelaget eller Brokarret under gamle Sag- eller Møllebrug, at det yderst vanskelig vil kunne naaes, dels fæstes det i Kerner og Kløfter i de lodrette Fjeldvægge, helst hvor disse rage ud over den skummende Fos. Undertiden maa den gennemflyve den tætteste Skumregn for at naa sit Nede, og dette gjør ingen Fiende den saa let ester; men Vandet selv er ofte dens værste Fiende, og mange Neder blive bortskjullede af den ødelæggende Vaarflom, hvilket den dog kun sjelden undlader at betænke. Men om det end undertiden kan blive gennemvaadt af det nedrislende Vand eller Fossens Skum, anfægter dette ikke de

standhaftige Fugle, der ikke desto mindre udruge de sjøre, tyndskallede Æg trods det fugtige Underlag.

Af Form er Nedet en aflang, oventil luffet Kugle, og paa Siden forsynet med et rundt Indgangshul der dog ofte er skjult af de nedhængende Straa. Dets Hovedbestanddel er Mos, som hentes ved de nærmeste af Bækkens Stene; udbendig bliver det smukt beklædt med Bregner og Græsstraar, hvorved det stedse faar en overordentlig Lighed med den mosbegroede Bjælke eller Klippe, hvortil det er fæstet. De 4—7 snehvide, næsten klare Æg, der blive lagte i Løbet af Mai, hvile paa et blødt Leie af Blade og Straa, og udruges med en saadan Iver af de trofaste Forældre, at disse under Rugningen lade sig roligt tage med Haanden. Blive de forstyrrede, flyve de uroligt frem og tilbage og advare med sin Angstskrig alle andre Fugle i Trakten, men Enhver, om hvem de først have erfaret, at deres Frygt er ugrundet, lade de tillidsfuldt betragte sig umiddelbart i Nærheden, medens de ruger eller bringe Føde

til de hungrige Unger. Om 14 eller 16 Dage se Ungerne Lyset, Vandet slynger dem sine sjønneste Buggesænge, som de snart selv ledsage med sin fornøiede Piben. En sjøn Morgen i de første Junidage forlade de unge Nedet for at vandre ud i Verden, men modtage endnu i nogle Dage Føde af Forældrene, medens de sidde tæt sammen i en Række paa en Bjælke eller en Sten. Om de her blive overraskede, forsvinde de som et Lyn i Stenmure eller hvor de kunne skjule sig, og vise sig ikke paa længere Tid. De lære snart at dukke lige saa tappert, som de Gamle, og have det Instinkt, at de under Fare trykke sig fast til en Sten paa Bunden af Vandet og ligge her urørlige, ligesom Wilddunder, indtil Faren er forbi.

Som et Sindbillede paa den mest ubundne Frihed kan Fossekallen ikke leve i Fangenskab. Friheden elsker den lige saa høit som Vandet, og hører den ikke længer Bækkens Sus, og kan den ikke længer nyde det forfriskende Bad, gaar den hurtigt og sikkert Døden imøde.

Synaalfabrikationen.

Fabrikationen af Synaale er en af de Industrigrene, hvor Fordelen af Arbeidets Fordeling og dennes store Indflydelse paa Varernes hurtige Forfærdigelse og Billighed fremtræder paa det Tydeligste. Idet enhver Arbejder kun overtager et ganske lidet Parti af den hele Række af

Fabrikationsarbejder og bestandig udfører det samme Arbejde, tilegner han sig en næsten vidunderlig Hurtighed og Akkuratess i at udføre det. Kun Fordelingen af Arbejdet og den deraf fremgaaende Mængdeproduktion gjør det forklarligt, at en Pakke Naale kan sælges til en

faa overordentlig billig Pris, skjønt dog enhver Naal maa gaa 90, 100 ja undertiden 150 Gange gjennem Arbeidernes Hænder, førend den er fuldstændig færdig.

Materialet til Snaale er enten Staal- eller Jerntraad. Det første Arbeide bestaar i at haspe Traaden, der skal forarbeides, op paa en Cylinder af 17—18 Fods Omfang. Man erholder saaledes en stor Traadrulle paa 50—100 Omdreininger, som ved Hjælp af en Maskinsag fjæres over paa to hinanden modfætte Steder. Ved Hjælp af den samme Sag fjæres derpaa de saaledes fremkomne Traadbuandter i mindre Dele, hvoraf hver enkelt er dobbelt saa stor, som Naalen skal være. Da Sagen gaar ved Maskinkraft, har Arbeideren her kun at styde Traaden ind under den; omtrent 100 Traade blive overskaarne ad Gangen. Medens nu Arbeideren styder Traaden ind fra venstre Side, holder han i den høire Haand en Model, der omtrent ser ud som Halvdelen af et efter Længden delt Bæger, og hvorefter han bestemmer Længden af de Stykker, der skulle fjæres af. Sagen gjør 21 Snit i Minutet; der behøves to Snit til at gennemfjære et Buntt paa 100 Traade, og det tredie gaar tabt, medens Arbeideren lægger de overskaarne Traade bort; der kan saaledes i et Minut fjæres omtrent 700 og i en Time 40,000 enkelte Stykker, som give 80 000 Naale.

Da de afskaarne Dele endnu ere svagt bøiede, maa de først rettes. Man binder derfor 5—6000 af dem sammen i et Buntt, om hvilket man lægger to stærke Jernringe. Dette Buntt bliver først svagt glødet for

at gjøre Metallet blødt og derpaa rullet imellem to Staalplader, hvoraf den ene ligger fast, hvormod den anden bevæges frem og tilbage ved Haandkraft. De to Plader have hver et Par Længdeindsnit, hvori Jernringene om Bunttet optages, for at Trykket fra den øverste Plade kan falde paa Traaden selv. Ved denne Rulning, der kun varer nogle faa Dieblkke, blive Traadene ganske lige. Det næste Arbeide bestaar i Traadens Tilspidsning i begge Ender. Hertil benyttes Slibestene af finkornet Sandsten, som ved Maskinremme holdes i en overordentlig omløbende Bevægelse. Den ved Stenen siddende Sliber tager, alt efter Traadens Finhed og hans egen Færdighed, et, to eller flere Dufin Traade og holder deres Ender udbredte mod Stenen, medens han tillige dreier dem frem og tilbage mellem Tommel- og Pegefingeren, for at de kunne blive fjærpede paa alle Sider. Tommelfingeren beskyttes ved dette Arbeide af et Slags Lædesfinger.

For at der ikke skal komme Rust paa Traaden, maa Slibningen foregaa paa en tør Sten, og det derved fremkommende Sten- og Metalstøv gjør derfor dette Arbeide meget farligt for Sundheden. Det virksomste Middel, man anvender herimod, er en Kasse, der lægges om Stenen, saaledes at kun en liden Del af denne bliver synlig. Det Lufttræk, som den hurtigt omløbende Sten frembringer, fører Støvet ned i Kassen og driver det gennem et Rør ned i en lukket Beholder.—En øvet Arbeider kan paa en Dag spidse omtrent 15,000 Stykker Traad, altsaa 30,000 Naale.

De tilspidsede Traade blive nu delte i Midten, hvilket atter sker ved Hjælp af Masfinsagen. Da der imidlertid ved Slibningen ikke tages næsiagtig lige Meget af alle Stykkerne, hæver man den derved opstaaede ulige Størrelse ved et Maal, der er halvt saa stort som det ovennævnte, og ved at gjøre Stykkerne noget større end to Naales Længde. Traaden sfjæres over ved Hjælp af Maalet; de fremstaaende Naale lægges atter i Maalet med Spidsen nedad, hvorefter det Overflødige bortsfjæres af den stumpe Del af Naalen.

Nu skulle Naalene gjøres brede i den stumpe Ende. Det sker overordentligt hurtigt ved Haandkraft paa en liden Ternambolt med en liden Hammer. Med den venstre Haand tager Arbeideren et Par Dufin Naale ad Gangen ved den spidse Ende, udbreder dem som en Vifte og giver dem med et let, hurtigt Slag af Hammeren den nødvendige Form. Enderne blive derved for haarde for den næste Operation, Boring af Dinene; Naalene blive derfor først atter svagt glødede og langsomt affjølede.

Dannelsen af Diet sker enten ved Hammerslag eller ved Boring; den sidste Fremgangsmaade er den sædvanlige i de engelske Fabrikker; i de franske Fabrikker har man begyndt at udføre Arbeidet ved Hjælp af en liden Presse. Den oprindelige Fremgangsmaade ved Hammerslag udføres saaledes, at Naalenes stumpe Ende lægges paa en opretstaaende Staalspids og derpaa erhøldes et Slag af Hammeren. Derved faar den den Fordybning, som danner Diet, naar den er fuldstændig gjenembrudt. Denne Gjennembrydning

sker ved, at Naalen lægges paa en Blyflods, en spids Staalfile sættes paa den frembragte Fordybning og drives gennem Naalen ved et Slag af Hammeren. Det udfaldne Staalhorn bliver siddende i Blyet, medens Naalen sidder fast paa Staalfile. Idet man benytter denne Sidste som Haandtag, lægger man Naalen paa en liden Ambolt og giver den et let Slag af Hammeren paa hver Side af Diet, hvorved dette erhøldes en bedre Form. Disse Arbeider ved sin Naal kunne jelsfølgelig næsten udføres af Børn. Disse bringe det imidlertid til en næsten utrolig Færdighed i at udføre dem. Naar Fabrikken besøges af Fremmede, udføre de gerne det Kunststykke at slaa et Gul igjennem et Mennekehaar, hvis anden Ende de stikke ind gennem den frembragte Abning.

Efterat Naalen har erhøldt et Die, dannes de to Furer, som lede Traaden til Diet. Efter den gamle Fremgangsmaade sker dette ved et Strøg af en Fil paa hver Side af Naalen; som oftest sker det imidlertid nu ved et Tryk eller Stød mellem to Staalstænger, som enten virke i Form af en Tang eller et Faldværk. Ved grovere Naale foregaa de omtalte Operationer betydeligt hurtigere og mindre omstændeligt, idet man allerede før Staaltraadens Halvering anbringer to Naalesier med deres Furer i dens Midte; mellem Dinene sfjæres Traaden derefter over.

Efter Anbringelsen af Diet og Furen bliver Naalen afrundet i den stumpe Ende med en Fil. For at gjøre Diet paa de finere Sorter Naale mere glat og afrundet, bru-

ger man følgende i England opfundne Fremgangsmaade: Man trækker en Mængde Naale paa en fin Staaltraad, som i Forveien er oversmurt med Olie og Smergel; ved en simpel Mechanisme sættes Traaden og de derpaa siddende Naale i en hurtig omdreieude Bevægelse, hvorved Udslibningen af Gullerne foregaar.

Den ældre Maade at foretage Udslibningen paa bestaar i et meget subtilt Haandarbeide. Paa en tynd Kobberplade lægges omtrent 25 Naale tæt ved Siden af hverandre; ved Lommefingrene holdes Naalene fast til dette Underlag, og de holdes derpaa en for en mod et meget hurtig omloebende fint Staalbor, selvfolgelig saaledes, at Boret nøiagtig træffer hvert Naaløie. Arbejderens store Sikkerhed lader ham aldrig tage fejl, og Arbeidet gaar saa hurtig fra Haanden, at en Tilstuer neppe formaar at følge det med Blikket.

Naar Naalen saaledes har faaet den nøiagtige Form, bliver den hærdet. For imidlertid bedre at kunne haandtere de nu uordentlig mellem hverandre liggende Naale, hælder man dem i flade Bliftruge og bevirker ved en eiendommelig Rysten, at de snart alle komme til at ligge paa langs. Nu lægges de paa Jernblik og sthydes ind i en Døn, hvor de glødes over Kulild; strax derefter strøes de ud i et Kar med koldt Vand. De tørres derpaa og bringes ved Rystning i en ensformig Stilling; da de nu imidlertid ved den førnevnte Operation ere blevne meget skjøre, blive de enten let ophedede paa Jernplader, indtil de blive violet anløbne, eller ogsaa ophedes de med Fedt, indtil dette forbrænder. Ved Hærdningen blive Naalene hoi-

de; de maa derfor alle besøles, hvorpaa de lette Krumninger rettes ved en liden Hammer paa en Ambolt; de altsor stærkt frummede Naale fastes bort som mislykkede Exemplarer.

Slutningen danner det langvarigste og møjsommeligeste Arbeide, nemlig Naalenes Polering, hvorved 100—500,000 Stykker blive behandlede ad Gangen. Paa et Stykke grovt, fast Lærred lægges de i behørig parallel Stilling bragte Naale, og imellem dem strøes der skarpt Sand, hvorefter Massen gennemfugtes med Roe eller Linolie. Lærredet rulles nu sammen til en pølseformet Bundt, Gaderne blive fast tilbundne, og Bundten ombivles endelig stramt med Seilgarn. Saadanne Bundter have en Længde paa 1½—2 Fod og en Tykkelse af 3—5 Tommer. Bundterne blive lagte i den saafaldte Skuremølle, der har megen Lighed med en almindelig Kulle: en ved Sten nedhyngt Plade ruller ved Maskinkraft Bundterne frem og tilbage i en Strækning af 1—1½ Fod. Naar dette har varet 12—18 Timer, bliver den sorte, af Sand, Olie og Naale bestaaende Masse tagen ud og derpaa kastet i en Trommel med Sagspaaner, i hvilken den nogen Tid omdreies. Sagspaanerne optage Olie, Smuds og Sand, og Naalene affordre sig temmelig blanke fra den øvrige Masse. Ved Hjælp af en Blæsemaskine blive nu de fremmede Bestanddele borttagne fra Naalene, hvorpaa disse rykkes for at undergaa en ny Behandling. Naalene komme med bestandig finere Sand atter og atter under Kullen og i Sagspaanetrommelen, i det Hele 10 Gange, 7 Gange med Slibemidlerne og 3 Gange med Klid. Iste-

detsfor Sand anvender man heni- mod Slutningen af Operationen calcineret Afse, som mere tjener til at polere end slibe. Til sidst vadskes Naalene i heft Sæbevand, hvorefter de tørres i Sagspaaner.

Naalene, der nu ere færdige, bli- ve endnu en for en astørrede med en Lærredsklud eller med blødt Læ- der, hvorved tillige de, der ere knu- ste ved Skuringen, udvondres. For Indpakningens Skyld er det nød- vendigt, at de alle komme til at ligge i den samme Retning. Man rytter dem derfor atter i Blisruget og lader dem derpaa ordne af Vorn. Barnet tager omtrent et Duin Naale ud af Massen, spreder dem paa et Bord, trykker dem let nedad mod den venstre Haands Begesfinger og berører let Endene med den høire Haands Begesfinger, der er omviklet med tykt Klæde. Alle Spidser, der vende tilhøire, trænge nu ind i Løiet og kunne let udvondres eller fraa vendes og lægges i samme Retning som de øvrige.

Som oftest finder der endnu en hurtig Sortering Sted for at finde de ubrugelige Naale. Naalene stil- les bundtvis i en Ring med Dine- ne nedad og bringes i den samme Stilling ved at støde de underste En- der mod en Bordplade; man under- sø-

ger nu Spidserne og trækker med en Tang de ubrugelige Naale ud.

Det sidste formgivende Arbejde bestaar i Naalenes saakaldte Brune- ring. Ved den angribende Bearbei- delse paa Skuremøllen ere nemlig de hyderste Spidser af Naalene gaa- de tabte, de maa derfor atter til- spidses. Man holder omtrent 25 ad Gangen mod en liden, meget hurtig omslørende Slibesten, paa hvil- ken man ruller dem frem og tilba- ge med Fingrene. Stenen ligner en Kasse af bestaar af kvartsholdigt Glimmerskifer; den er ikke altid rund, men undertiden firkanter, en Form, der giver den en stærkere Virkning. Afvællingen af Naalene i enkelte Hundreder og Omviklingen med Pa- pir o. s. d. danner derpaa atter en Række Operationer, ved hvilke luttet smaa Arbeidere ere beskæftigede. Naalene blive ikke talte; men man benytter enten en fin Vægtstkaal, i hvilken 100 talte Naale danne Væg- ten i den ene Skaal, eller ogsaa bruger man en Jernlineal med 100 tæt ved hinanden liggende Ridser; i hver af dem er der kun Plads til en Naal. Man ruller en Del Naale henad dette Instrument og overbevi- ser sig om, at der ligger en Naal i hver Ridse. Derefter foregaaer Ind- pakningen og Forsendelsen til de for- skjellige Forbrugere.

Blandinger — Nytt og Gammelt.

Mastodon. De første Efterretning- ger om dette Dyr findes i et Brev af 1712 fra Dr. Mather i Boston til Dr. Woodward i Biblia Ame-

ricana. Deri omtales, at man i Albany i Ny-England havde fundet formentlige Menneskenæder og Knof- ler af en uhyre Størrelse. I Maret

1740 bleve mange lignende Knokler fundne i Kentucky ved Ohio og omfendte til fagkyndige Europæere. Atter i Aaret 1799 fandt man en Mængde Knokler af det samme Dyr i en stor, paa alle Sider af høie Bjerge omgiven Slette i Staten New York i Nærheden af Newburgh ved Hudsonsfloden. Man finder desuden disse Ben i Egnene ved de 3 store nordamerikanske Bjergrækker, Alleghany, de nordlige og de blaa Bjerge; nogle Steder i Pennsylvania og Carolina, i New Jersey, saa Mile fra Philadelphia. Efter omhyggelig Undersøgelse og nøie Jagttagelse af alle Omstændigheder antog Naturforskeren Cuvier, at man medrette turde slutte, at dette store Dyr fra Ohio, Mastodon eller Buzahn kaldet, ikke har været højere end Elefan'ten, men derimod har haft langhaaret Hund, længere Krop, tykkere Lemmer og tyndere Bug. Det synes iøvrigt at have været Elefanten meget ligt i Henseende til Puggestænder og Knokkelbygning i det Hele, ligesom det ogsaa synes at det har haft en Svabel. Dog finder man tillige fra stor Forskjellighed i Kindtændernes Form og Dannelselse fra Elefantens, at man maa betragte det som en egen Art. Efter de sidste Undersøgelser, Cuvier anstillede, blev han tilbøjelig til at tro, at Mastodon har søgt sin Næring ligesom Flodhesten, og ti net Rildsoinet noget, og at det har holdt af Rodderne og de blødere Plantedele, hvilket man isærdeles har Grund til at formode, da det oftest findes i Moser og paa jumpige Steder og rimelignis har haft sit Døhold der. Dog synes det ikke som Flodhesten at have været indrettet til Svømming eller til at leve

i Vandet, men har alle Landdyrets Egenstaber.

En theologisk Kandidat, der længe og uden Held havde søgt Kald, beholdt en Dag Audients hos Frederik den Anden, og klagede ved denne Leilighed sin Nød for Kongen, idet hans Udfigter, efter hans Udfigende, vare saa meget mørkere, som han slet ingen Patroner havde og ene maatte sætte sin Lid til Kongens Naade og Næstfærdighed.

Kongen spntes misfornøiet, og spurgte, hvad han vilde sige med, at han ingen Patroner havde; det var Noget, mente Kongen, der ikke behøvedes; thi havde han virkelig Fortjenester, og var saa duelig, som han beraabte sig paa, vilde han nok blive befordret, naar hans Tur kom.

”Jeg frygter meget for, Deres Majestæt”, svarede Kandidaten underdanigt, ”at min Tur aldrig vil komme, thi hvergang jeg endnu har søgt et Kald, og er bleven strunget forbi, har man altid sagt mig, at jeg i engang ikke kunde komme i Betragtning, paa Grund af, at en Fætter, Neveu eller anden Nærbeslægtes af en eller anden Minister, stulde have Embedet; men at jeg kunde gjøre mig Haab næste Gang. Da jeg nu imidlertid ikke er saa lykkelig, at have saadanne Familienforbindelser, er der neppe Udsigt til, at Turen vil komme til mig”.

Kongen (smaaløende): ”Det kan være slemt nok. Men hvad Landsmand er han?” da er en lig?”

”En Berliner, Deres Majestæt”.
 Her rystede Kongen Dienbrunnere; thi han havde altid nærret Fordom

*) Kongen saade altid han, selv til sine eldste Generaler.

mod Berlinerne; derpaa sagde han: "En Berliner? det var slemt; Berlinerne due ikke noget".

"Jeg beder om Forladelse, Deres Majestæt; enhver Regel kan dog have, og har som oftest sine Undtagelser. Jeg kjender idetmindste to Berlinere, hvoraf den ene endnu ikke har fundet sin Lige paa Jorden, og den anden er aldeles upaaflegelig i alle Henseender".

Kongen (forundret): "Og hvem er det?"

Kandidaten (med et dybt Burt): "Den Første er Deres Majestæt selv, og den Anden er jeg".

"Nu vel, hvem kan vide det; er han virkelig saa duelig, som han selv siger, kan jeg maatte træde ham i Fættens Sted. Men sig mig— jeg holder ikke af disse forund indstuderede Prædikener; hvad en Præst siger til sin Menighed skal komme lige ud fra Hættet, uden Forberedelse—kan han: eksempelvis? tør han paatage sig, uden vist at have forberedt sig, at prædike over en Lige, jeg selv vil forlægge ham?"

"Hvilket Dreblik Deres Majestæt befaler det?"

"Gودي! Vil han altsaa indfinde sig paa Søndag i Slotskirken?"

Den følgende Søndag kom Kandidaten efter Bestemmelsen, blev vist op paa Prædikenstolen, og foresandt der Ligen. Et Ark Papir laa for ham; men paa den første Side stod Intet skrevet, paa den anden og tredje heller Intet, og det Samme var Tilfældet paa den sidste Side. Efter at have jaltet sig lidt, vendte han Papiret endnu engang, og sagde derpaa: "Her staar Intet, og der staar Intet, og af Intet er det, at den Allerhøjeste, Eders og

Alles Fader, skabte den hele uendelige Verden!" Derpaa udbredte han sig over den guddommelige Almægt, Wijsdom og Godhed, der saa tydeligt var aabenbaret ved Skabelsen, og stille sig saa godt hervid, at han vandt Kongens fuldkomne Tilfredshed, og erholdt det Skald, han søgte.

Rowland Hill prædikede en Dag under aaben Himmel i en af Londons Forstæder; sa reiste en af Dronningens Hofdammer, Lady Anna C., i statelig Vogn forbi Stedet. Synet af den store Folkeforsamling vakte hendes Opmærksomhed, og da hun spurgte om Aaledningen dertil, svarede man hende, at det var den berømte Rowland Hill, som prædikede her for det samlede Folk. Lady Anna, som længe havde ønsket at høre denne udmærkede Mand, bestemte at benytte Leiligheden og lod sin Kuds at standse med Vognen saa nær Prædikanen som muligt, forat hun maatte kunne høre ham vel. Kudsstenen aabned, og nogle Debutter senere fandt Damen sig bagved den for Aaledningen opreiste Prædikenstol. Ved Synet af den fine Vogn og Damens glimrende Dragt blev mere end en Luthers Dømtrothed draget fra Prædikanen og rettet paa det sædvanlige Syn bagved Prædikenstolen. Hill mærkede snart sine Lutherske afstingende Opmærksomhed, og hans skæpe Blis havde snart udfundet Udsagen dertil. Og nu indtraf Noget, der ved sine saltige Følger maa anses for en Guds Tadløse af det underlige Slags, som aldrig tjener til Eksempel og Efterfølgelse, men vistnok til at vise Herrens store Naade og Magt. Hvilket afbrøder Rowland Hill sin Prædiken og raaber med høj Røst: "Mine Bivore,

Jeg beder om Eders Opmærksomhed for nogle Dørlighe. Jeg agter her at holde en Auktion. Her har jeg bagved mig en ung Dame og hendes prægtige Kjøretøi, som jeg tænker at sælge til den Høiflydende. For at sige Sandheden er det egentlig den unge Dame, som vi nu skulle spæfsefærte os med. Tre Kjøbere have allerede meldt sig."

"Den første er Verden." "Nu vel, Verden, hvad giver du mig for hende?" — "Rigdom, Væ, Fornøielse!" — "Du byder for lidet. Guld er mere værd end alt dette; thi naar denne Verdens Rigdom, Væ og Fornøielse er forsvundne som Sne for Regnen, da skal hun endnu leve!... Du faar hende ikke!" — "Den anden Kjøber er Djævelen." — "Nu, hvad byder du mig for hende?" — "Jeg byder alle Verdens Riger og deres Herlighed" — "Du byder for lidet; thi naar alle Riger og deres Herligheder ere forsvundne som Natens Skygger for Morgens Straaler, da skal hun endnu leve! Du faar hende ikke." — "Men hvem er den tredje Kjøber? Jeg hører hans Røst, det er den Herre Jesus" — "Nu vel, hvad byder du, allerfæreste Herre, for hende?" — "Jeg giver min Naade hende og min ewige Herlighed deroppe, en uforgærgelig, ubesmitet og uforanderlig Liv." — "Du skal have hende, fære Herre

Jesus! Jeg fænder igjen dit Hjertelag, din Naade og Godhed. Jeg overlader hende til dig. Du bliver antagen som den retmæssige Eier. Himmel og Jord være Vidne til dette Kjøb!"

Ved disse Ord vendte han sig til Lady Anna, som med Forbauselse og Væren havde lyttet til hans Tale. "Og De, Lady", sagde han til den unge Kvinde, "hvad siger De om dette Kjøb? Kom ihu, at De for Tid og Ewighed er den Herre Jesu Eiendom. Himmelen og Jorden ere Vidner til dette høitidelige og uigjenkaldelige Kjøb. Glem ikke, at De er selve Guds Eiendom om Han er død for at forløse Dem. Kan De, vil De, vover De at negte at hengive Dem til ham?"

Ved Guds Naades Naade fandt disse Ord Veie til hendes Hjerte. Fra denne Dag blev hun et andet Mennesk; hun gav sit Hjerte til sin Fæser, og gjennem hans bevarende Naade blev hun ham tro til sin sidste Stund.

Pantserskibe skulde man vel nærmest tro var en Opfindelse fra vor Tid; imidlertid blev et saadant allerede bygget i 1530; dets Navn var Santa Anna, det byggedes i Nizza, Pantsret var af Blø, fastnaalet med Metaller, og Skibet gjorde god Rutte under Carl den Stes Tog mod Tunis.

Indhold: Præstegaarden i Hørgen. (Efter det Indte) — M gifte og dets Oldtid (Efter Prescott) — Jøsefallan. — Synaalsifikation. — Blandinger — Nyt og Sammelt.